Univerzita Palackého v Olomouci

Kontrastivní analýza licenční smlouvy s koncovým uživatelem v angličtině a češtině z pohledu překladu

Contrastive Analysis of End User License Agreement in English and Czech for Translation Purposes

(Bakalářská práce)

2018 **Vendula Matochová**

Filozofická fakulta Univerzity Palackého

Katedra anglistiky a amerikanistiky

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla úplný seznam použité a citované literatury.

V Olomouci dne 16. května 2018. .....

vlastnoruční podpis

Děkuji Mgr. Ondřeji Klabalovi za odborné vedení při zpracování mé bakalářské práce a za užitečné rady, které mi v průběhu psaní poskytl.

ANOTACE

Autor:	**Vendula Matochová**
Název česky:	Kontrastivní analýza licenční smlouvy s koncovým uživatelem v češtině a angličtině z pohledu překladu
Název anglicky:	Contrastive Analysis of End User License Agreement in English and Czech for Translation Purposes
Vedoucí práce:	**Mgr. et Mgr. Ondřej Klabal**
Studijní obor:	Anglická filologie
Počet stran:	73 (včetně příloh)
Počet znaků:	128 733 (včetně příloh)
Počet příloh:	5

Olomouc 2018

ANOTACE V AJ

While the software market is global, national legal systems differ considerably. In most states, however, End User License Agreement (EULA) has to be accepted during a software installation. The subject-matter of this thesis is this type of license agreement as a unique text type. The thesis focuses on a qualitative analysis of a representative sample of End User License Agreements in English and Czech. The theoretical part describes the Czech and Anglo-American legal system and characterizes the End User License Agreement as a specific legal document with its legal language analyzed at all particular levels of language. An important part of the thesis is an analysis of terminology specific to this type of agreement. The analysis points out problematic terms with respect to translation arising out of differences between concerned legal and language systems. The contribution of the thesis is the proposal of relevant translation solutions.

Key words: license, end user license agreement, legal systems, legal language, contrastive analysis, translation of license agreements

ANOTACE V ČJ

Zatímco trh s počítačovým softwarem je globální, právní systémy jednotlivých států se liší. Přesto je shodně ve většině států povinnou součástí instalace programu tzv. EULA neboli licenční smlouva s koncovým uživatelem. Tato bakalářská práce se zabývá právě tímto typem licenční smlouvy. Práce se zaměřuje na kvalitativní analýzu vzorků licenčních smluv s koncovým uživatelem v angličtině a češtině. Teoretická část popisuje český a angloamerický právní systém a charakterizuje licenční smlouvu s koncovým uživatelem jakožto svébytný textový typ na všech relevantních jazykových rovinách. Hlavní část práce tvoří rozbor terminologie specifické pro tento textový typ. Analýza se zabývá zejména termíny, které jsou z hlediska překladu problematické z důvodů rozdílných jazykových a právních systémů. Přínosem práce je návrh relevantních překladatelských řešení.

Klíčová slova: licence, licenční smlouva s koncovým uživatelem, právní systémy, právní jazyk, kontrastivní analýza, překlad licenční smlouvy

SEZNAM ZKRATEK A VYSVĚTLIVKY

AutZ	Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 7. dubna 2000 o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)
BLD	Black's Law Dictionary (2004)
EULA	Licenční smlouva s koncovým uživatelem
NOZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
UK	Spojené království Velké Británie a Severního Irska
US	Spojené státy americké

OBSAH

ANOTACE **4**
SEZNAM ZKRATEK A VYSVĚTLIVKY **6**
1 ÚVOD **9**
2 PRÁVNÍ SYSTÉMY **11**
2.1 Kontinentální systém práva 11
2.2 Angloamerický systém práva 12
2.2.1 Anglické právo 12
2.2.2 Právo USA 13
2.3 Autorské právo z pohledu angloamerického a kontinentálního práva 14
3 PRÁVNÍ JAZYK **17**
3.1 Latinismy a galicismy 17
3.2 Synonymní vyjadřování 18
3.3 Opakování lexikálních jednotek 19
3.4 Délka souvětí 20
3.5 Užívání velkých písmen 21
3.6 Archaické vyjadřování 22
3.7 Nominálnost 22
3.8 Pasivum 23
3.9 Označení stran v právním vztahu – koncovky -er/-or a -ee 24
3.10 Modální slovesa 24
3.10.1 Shall 24
3.10.2 May 27
4 ANALÝZA STRUKTURY SMLUV EULA **28**
4.1 Licence a licenční smlouva 28
4.2 Metodologie 29
4.3 Analýza struktury českých smluv EULA 29
4.4 Analýza struktury anglických smluv EULA 31
5 ANALÝZA TERMINOLOGIE SMLUV EULA **35**
5.1 Terminologie v právních textech 35
5.2 Metodologie 36
5.3 Analýza termínů 36
5.3.1 Termíny specifické pro smlouvy EULA 37
5.3.2 Problematické termíny smluv EULA z hlediska překladu do češtiny 41
6 ZÁVĚR **50**

7 PŘÍLOHY 52
7.1 Kolokační glosář 52
7.2 EULA – vzor originální smlouvy v AJ 54
7.3 EULA – oficiální český překlad smlouvy z AJ 57
7.4 EULA – vlastní překlad originální smlouvy z AJ do ČJ 61
7.5 Komentář k překladu 65
8 SUMMARY 67
9 BIBLIOGRAFIE 68

1 ÚVOD

Masové využívání informačních technologií spolu s rozvojem síťové sociální komunikace se v současnosti stalo neoddělitelnou součástí života společnosti. Rozvoj informačních technologií a jejich každodenní využívání bývá často přirovnáváno k tak zásadní změně, jakou lidstvu přinesl objev elektřiny. Technický pokrok a jím vyvolané změny s sebou nesou v nejobecnějším pojetí nejen nové výzvy, ale také nové možnosti zneužití. Zejména sociologové v čele se Zygmuntem Baumanem upozorňují na skutečnost, že tomuto aspektu je nutné věnovat náležitou pozornost: „A procitnuvši náhle víme, že nežijeme ani tak v době pokroku, jako spíše v čase rizika…“ (Bauman, 2002, s. 16). Ošetření těchto rizik je především záležitostí právní úpravy. Patří k nim rovněž sdílení a šíření softwaru neoprávněnými uživateli. Tuto oblast ošetřuje licenční smlouva. Ve většině států je povinnou součástí instalace programů tzv. EULA neboli licenční smlouva s koncovým uživatelem (End User License Agreement). Právě tímto typem licenční smlouvy se moje práce zabývá.

Zatímco tendence k využívání moderních technologií vykazují globální trend, právní systémy jednotlivých států se více či méně liší. Tato skutečnost je výzvou zejména pro překladatele, kteří si s danými odlišnostmi při překladu právních textů musí poradit výběrem vhodných překladatelských strategií. Jak uvádí Tomášek: „Jakékoliv srovnání dvou právních systémů vyvolá totiž nemálo obtíží, neboť neexistují totožné právní systémy. V tom je mimo jiné nutné spatřovat odlišnost právního překladu oproti odbornému překladu v ostatních oborech lidské činnosti, například v medicíně, biologii a v exaktních vědách“ (1995, s. 113).

V práci analyzuji smlouvy EULA podle britského, amerického a českého práva a popisuji shody a rozdíly mezi nimi, a to jak z hlediska obsahového (přizpůsobení rozhodnému právu), tak z hlediska všech relevantních jazykových rovin (lexikální, syntaktické, textové, pragmatické). V práci se zaměřím na kvalitativní analýzu vzorků vybraných smluv EULA. Cílem práce je poskytnout vhled do tohoto specifického odvětví licenčních smluv, upozornit prostřednictvím analýzy na problémy, které vznikají při překladu z důvodu odlišných právních a jazykových systémů, zjistit, jaký je současný trend v překládání smluv EULA a zda jsou právní termíny překládány relevantním způsobem. V návaznosti na tato zjištění navrhnu možná překladatelská řešení.

Ačkoli na světě existuje téměř 200 právních řádů, z hlediska historického vývoje rozeznáváme dva základní právní typy, tj. právo kontinentální a právo angloamerické (Knapp, 1995, s. 91). Po úvodu následuje druhá kapitola, kde se zabývám charakteristikou těchto dvou právních systémů, především ve vztahu k autorskému právu. Součásti teoretické části je rovněž kapitola třetí, věnující se hlavním charakteristikám právního jazyka na rovině lexikální, syntaktické, textové a pragmatické. Praktická část práce sestává rovněž ze dvou kapitol. Čtvrtá kapitola poskytuje podrobnější uvedení do problematiky licenčních smluv se zaměřením na specifika licenční smlouvy EULA a zkoumá její povahu z hlediska struktury a obsahu. Pátá kapitola je nejdůležitější částí práce. Obsahuje samotnou analýzu terminologie a v problematických případech poskytuje vhodná překladatelská řešení.

Součástí práce je vzor originální anglické smlouvy EULA a její oficiální překlad do českého jazyka. Smlouva obsahuje poměrně velké množství překladatelských chyb a to ať už v terminologii relevantní pro autorské právo, tak i v dalších termínech a formulacích. Tyto chyby jsem se pokusila opravit v mém vlastním překladu originální anglické smlouvy, který je doplněn komentářem. Při překladu vycházím zejména z teoretických poznatků získaných na základě provedené analýzy. Součástí příloh je kolokační glosář.[1]

[1] Pokud není uvedeno jinak, všechny citace z angličtiny jsou přeloženy autorkou této práce.

2 PRÁVNÍ SYSTÉMY

Na světě se dnes uplatňuje mnoho právních systémů, mezi ty největší a nejvýznamnější však řadíme pouze tři. Jak uvádí Knapp: „V současné době existují tedy ve světě dva hlavní systémy práva, tj. systém kontinentální a systém angloamerický, s nimiž se v některých zemích (zejména v zemích arabských) prolíná specifický systém práva islámského. Vedle nich pak existují (zejména v Africe) státy, v nichž vedle práva přejatého z dřívějších metropolí či nově vytvořeného podle jejich vzoru, platí i domorodé právo zvykové“ (1995, s. 92). Pro účely mé bakalářské práce se však zabývám pouze těmi právními systémy, které s prací souvisejí.

Pro správnou interpretaci výchozího textu je nezbytné seznámit se s kulturou a historií v dané oblasti. Již v úvodu byla rozdílnost jednotlivých právních systémů zmíněna v souvislosti s obtížemi, které tím vznikají pro překladatele právních textů. V první kapitole teoretické části práce se proto pro lepší pochopení daných odlišností věnuji stručné charakteristice těchto základních právních typů, tj. práva kontinentálního a práva angloamerického.

2.1 Kontinentální systém práva

Jak nám napovídá sám název, kontinentální právní systém vznikl na evropském kontinentě, kde se vyvinul z římského práva (Hruškovič, 2002, s. 13). Podle Kubů lze historický vývoj kontinentálního právního systému spojovat zejména se 13. stoletím. Toto období se vyznačuje významným rozvojem měst a obchodu a s tím spojenou potřebou sjednoceného fungujícího právního systému. Univerzity v Evropě se proto začaly podílet na tvorbě společného evropského práva, jež bylo založeno na morálce, přičemž jako hlavní zdroj sloužilo právě právo římské (2007, s. 185).

Hlavní prameny práva v kontinentálním právním systému představují zákony a jiné právní předpisy, které mají důslednou písemnou podobu. „Charakteristické pro kontinentální systém je to, že je to systém práva psaného (lex scripta), ve vztahu k němuž jsou event. jiné prameny práva (zejména právo obyčejové) pouze prameny subsidiární a který – ve své ryzí podobě – zcela vylučuje soudcovskou tvorbu práva. Soudce podle tohoto systému právo toliko nalézá, avšak nevytváří je“ (Knapp, 1995, s. 92).

Další z hlavních charakteristik kontinentálního systému je dualismus práva. Podle Boguszaka se zde právní normy větví do dvou skupin: veřejnoprávní a soukromoprávní, podle toho, zda do právních vztahů zasahuje státní moc (2002, s. 94).

Ačkoli byla místem vzniku kontinentální Evropa, tento systém se díky kolonizaci rozšířil do dalších částí světa a ovlivnil vývoj právních systémů Latinské Ameriky a Afriky, některých zemí Blízkého východu a Japonska (Hruškovič, 2002, s. 13–14).

2.2 Angloamerický systém práva

Angloamerická právní kultura (často nepřesně nazývána *common law*) má své kořeny v Anglii, kde se vyvíjela nezávisle na římském právu. S totožným právním systémem se však setkáme nejen na území Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, ale také v bývalých koloniích britského impéria (Knapp a Gerloch, 2012, s. 28). Gerloch mezi tyto státy řadí především Kanadu, Austrálii, Nový Zéland a USA (2009, s. 106). Právní systém USA se od anglického značně odlišil, a jak uvádí Knapp: „V důsledku toho se systém common law ve svém celku často, a to zejména v Americe, nazývá právním systémem angloamerickým (Anglo-American Law) a bývá tříděn v podsystémy práva anglického a práva USA“ (1995, s. 94).

Hlavní rozdíl spatřujeme oproti kontinentálnímu právnímu systému v rozdílné úloze, která náleží soudní moci při tvorbě práva. Tento fakt lze připisovat angloamerickému liberalismu, jehož prostřednictvím se usilovalo o zamezení neomezené státní moci (Harvánek, 2004, s. 96).

2.2.1 Anglické právo

Anglické právo se od systému, který panuje na evropském kontinentě, odlišuje zejména formou právních pramenů. Jedná se o systém soudcovského práva (*judge made law*). Soudní rozhodnutí mají povahu precedentů, což znamená, že nejsou závazná pouze pro jeden určitý spor, ale soudce je povinen daná rozhodnutí aplikovat i v jiných obdobných případech (Knapp a Gerloch, 2012, s. 28).

Anglické právo se vyznačuje velkým množstvím pramenů práva. Kromě soudcovského práva (*judge made law, case law*) řadí Kubů mezi prameny anglického práva také právo zákonné (*statute law*), právo obyčejové (*custom*) a právní literaturu (*legal writings*). Soudní precedenty tedy nejsou jediným zdrojem anglického práva, jsou však pro anglickou právní kulturu nejvíce příznačné (2007, s. 193–195).

Další odlišnost oproti kontinentálnímu právu spočívá v systému třídění. Anglické právo nezná dualismus práva veřejného a soukromého. Netřídí se ani na jednotlivá odvětví, jako je tomu v právu kontinentálním. Dualismus anglického práva se však dodnes uchoval ve formě členění na *common law* a *equity* (Hruškovič, 2002, s. 58). Podle Knappa vznikl druhý systém anglického nepsaného práva (*law of equity*) jako důsledek nedostatečnosti a rigidnosti systému common law. Systém equity si kladl za cíl zejména doplnit a prohloubit systém common law (1995, s. 97).

2.2.2 Právo USA

Ačkoli patří právo Spojených států amerických spolu s anglickým právem do stejné právní kultury, od anglického práva se během svého dlouholetého vývoje značně odlišilo. V určitých aspektech se systémy shodují, a to zejména v užívání soudních precedentů jakožto právních pramenů. Totožná je také vnitřní struktura, stejně jako řada pojmů a institutů (Kubů, 2007, s. 195).

Nejvýraznější rozdíl je způsoben faktem, že Spojené státy jsou federativní republikou. Tvorba práva zde proto probíhá na dvou úrovních – federální a státní (Hruškovič, 2002, s. 83). Pravidlo federální nadřazenosti zajišťuje, že v případě neshody je právo federální nadřazeno právu individuálního státu (Harvánek, 2004, s. 320).

Rozdílný je také vztah mezi dvěma základními právními prameny. „Vztah zákonného a soudcovského práva posuzuje právnická veřejnost odlišně než v Anglii, podíl a význam zákonného práva je v tomto právním okruhu neporovnatelně větší“ (Kubů, 2007, s. 195). USA zaujímají vůči precedentům flexibilnější postoj. Nejvyšší soud USA ani nejvyšší soudy jednotlivých států nemají povinnost držet se svých předchozích rozhodnutí a v případě potřeby se od nich mohou odchýlit (Hruškovič, 2002, s. 89).

2.3 Autorské právo z pohledu angloamerického a kontinentálního práva

Autorské právo spadá pod širší oblast práv k duševnímu vlastnictví a je nutno definovat jej jak z hlediska objektivního, tak z hlediska subjektivního. V objektivním smyslu je to souhrn právních norem, které upravují vytvoření a užívání uměleckých děl. V subjektivním smyslu jej chápeme jako autorova oprávnění ve vztahu k dílu, jež vytvořil (Knap, 1996, s. 15).

České autorské právo se řadí do evropského kontinentálního systému autorského práva. Jak již bylo zmíněno výše, rozdíly mezi kontinentálním a angloamerickým právním systémem jsou značné a odlišný je i jejich přístup k autorskému právu. Na následujících řádcích proto popisuji základní rozdíly v kontinentálním a angloamerickém pojetí autorského práva, a uvádím prameny, jimiž se dané systémy řídí. Stručně se zmiňuji také o rozdílech mezi americkou a britskou úpravou.

V kontinentálním právním systému je kladen důraz zejména na osobnost autora. Tato skutečnost vyplývá z koncepce dualismu autorského práva, tj. oddělení práv osobnostních, která jsou neodmyslitelně spojena s autorem, jsou nepřevoditelná a zanikají smrtí autora, a práv majetkových, která jsou dědičná (Šebelová, 2006, s. 17). Angloamerický právní systém toto dualistické pojetí autorského práva nerespektuje a uznává pouze složku majetkových práv (Belšán, 2013)[2]. Důraz na osobnost autora v kontinentálním právním systému se projevuje také skutečností, že autorem může být pouze fyzická osoba[3]. Angloamerické pojetí práva naopak umožňuje, aby autorem byla i osoba právnická, čehož je využíváno zejména v případě, kdy je autorem díla několik osob, které pak vystupují pod jednou právnickou osobou (Jansa a Otevřel, 2011, s. 36).

Ačkoli je autorské právo Spojeného království a Spojených států postaveno na stejných základech, i mezi nimi existuje několik rozdílů. Hlavní z nich se týká ustanovení legislativy autorského práva, které se označuje termínem *fair use*[4] v USA a *fair dealing* ve Spojeném království. Odlišnost však nespočívá pouze v terminologii. Spojené království nastavuje přísné podmínky a pouze několik přesně vymezených účelů je považováno za korektní užití díla. Spojené státy zaujímají k dané problematice

[2] epravo.cz. *Autorské právo z pohledu kontinentálního a angloamerického*. [cit. 12. 10. 2017].
[3] Viz § 5 odst. 1 AutZ: „Autorem je fyzická osoba, která dílo vytvořila."
[4] *Fair use doctrine* definuje Blackův právnický slovník (1993, s. 563) jako: „Pravidlo korektního užití. Oprávnění ostatních osob zacházet bez souhlasu majitele copyrightu s dílem, které je takto chráněno, korektním způsobem, aniž by tím byl dotčen jeho vlastnický monopol."

flexibilnější přístup – americký autorský zákon určuje široká kritéria pro přijatelné užívání chráněného díla bez souhlasu držitele autorských práv. Obě pojetí mají své výhody a nevýhody. Ačkoli je přístup Spojeného království pro mnohé uživatele až příliš restriktivní, poskytuje určitou míru jistoty a s tím spojený nízký počet soudních řízení ve věci korektního užití. Benevolentní přístup Spojených států otevírá prostor pro případné neshody a počet soudních sporů týkajících se korektního užití je proto v USA vysoký. Spojené státy zaujímají shovívavější přístup také v případech kopírování pro účely výuky a archivace. Pokud však v USA dojde k neoprávněnému zásahu do autorských práv a držitel těchto práv hodlá zahájit soudní řízení za jejich porušení, musí napřed dílo registrovat u tzv. Copyright Office. Tuto formalitu Spojené království nevyžaduje (Oppenheim, 2012, s. 33).

Počítačový program (software) je chráněn autorským právem stejně tak jako socha, obraz či román. Jansa a Otevřel uvádí, že „software je samozřejmě jakožto jiná majetková hodnota schopen být předmětem právních dispozic“ (2011, s. 41). Nejčastěji je poskytován formou licence, jejímž prostřednictvím udělí autor díla nabyvateli oprávnění program užívat. Licence je spolu s licenčními podmínkami obsažena v dokumentu EULA (Jansa a Otevřel, 2011, s. 40).

Českou právní úpravu licenčních smluv bylo ještě donedávna možno nalézt v autorském zákoně a obchodním zákoníku. Pro zjednodušení a systematizaci však bylo od této dvoukolejnosti upuštěno a od 1. 1. 2014 dochází ke sjednocení právní úpravy licenční smlouvy a licence do jedné normy, která se nachází v novém občanském zákoníku (Telec, 2015, s. 22). Ve Spojeném království je základní legislativa zabývající se ochranou počítačových programů a obecně autorským právem upravena zákonem o právu autorském, průmyslových vzorech a patentech z roku 1988 (Copyright, Designs and Patent Act 1988). Zákon vstoupil v platnost dne 1. srpna 1989 a od té doby byl již několikrát novelizován (www.gov.uk)[5]. Ve Spojených státech amerických upravuje tuto oblast Copyright Act of 1976, Title 17 of the United States Code. Zákon nabyl účinnosti 1. ledna 1978 a od té doby byl rovněž několikrát pozměněn v reakci na technologický vývoj a zejména na výzvy, které pro dnešní společnost představují on-line technologie (Stapleton, 2002, s. 85).

Autorské právo se řídí principem teritoriality, což může vést ke značným komplikacím, zejména pak v dnešním globálním světě. Ochranou autorských práv

[5] GOV.UK. *Copyright Acts and related laws.* [cit. 12. 10. 2017].

v globální informační společnosti se proto zabývají i mezinárodní smlouvy, jejichž hlavní ambicí není celosvětově sjednotit systém autorského práva, ale poskytnout nutnou minimální úroveň ochrany.

Mezi nejvýznamnější z nich patří Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl, kterou podepsala většina států světa (Andruško, 2016, s. 78). Bernská úmluva stanoví minimální úroveň ochrany a vychází ze tří základních principů: principu národního zacházení (poskytovaná ochrana je stejná jak pro díla tuzemských autorů, tak pro díla pocházející z jiného smluvního státu), principu automatické ochrany (pro vznik ochrany není třeba splnění jakýchkoli formálních podmínek) a principu nezávislosti ochrany (poskytovaná ochrana není závislá na rozsahu autorskoprávní ochrany v zemi původu díla)[6]. Další důležitým dokumentem v této oblasti je Dohoda o obchodních aspektech práv duševního vlastnictví (TRIPS), jež byla uzavřena v rámci Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (WTO).

Dohoda TRIPS si klade za cíl zefektivnit mezinárodní obchod podporou ochrany práv duševního vlastnictví (Andruško, 2016, s. 79). Členským státům WTO nařizuje chránit počítačové programy jako díla literární ve smyslu Bernské úmluvy[7]. Na rychlý rozvoj internetu reagují internetové smlouvy Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO), a sice Smlouva WIPO o právu autorském (WCT) a Smlouva WIPO o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech (WPPT). Ochranou autorského práva v globální informační společnosti se zabývá rovněž právo EU.

Samotným počítačovým programům se věnuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů, jež stanoví, že autorské právo chrání ve smyslu této směrnice počítačové programy v jakékoli formě, ne však myšlenky a zásady, na kterých jsou založeny jednotlivé prvky programu a rozhraní[8].

[6] WIPO.INT. *Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works*. [cit. 12. 10. 2017].
[7] Viz čl. 10. odst. 1 TRIPS: „Computer programs, whether in source or object code, shall be protected as literary works under the Berne Convention."
[8] EUR-Lex. *Directive 2009/24/EC of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009 on the legal protection of computer programs*. [cit. 12. 10. 2017].

3 PRÁVNÍ JAZYK

Právní texty mají velmi specifickou podobu a vyznačují se velkým množstvím netypických lexikálních, gramatických a stylistických prostředků. Pro adekvátní interpretaci a následný překlad takového textu je nutné, aby byl překladatel dobře obeznámen se základními rysy právního jazyka. Jelínek (1996, s. 242) řadí styl právnických dokumentů pod funkční styl administrativně-právní, který encyklopedický slovník češtiny definuje jako „[f]unkční styl promluv institucionálního, úředního styku mezi účastníky, jejichž individuální vlastnosti se překrývají přesně vymezenou společenskou rolí (žadatele, poplatníka, zákonodárné autority, právnické osoby, mluvčího určitého článku organizačního schématu apod.)“ (Karlík, Nekula a Pleskalová, 2002, s. 448).

Právní jazyk bývá mnohými kritizován pro obtížně srozumitelné formulace, rozvláčné větné konstrukce, složitou syntax a zdánlivě nesmyslné opakování. Pro odborníky však tyto jazykové prostředky představují nepostradatelnou pomoc při snaze o přesnost a jednoznačnost, což jsou základní požadavky, které jsou kladeny na právní jazyk (Bhatia, 1993, s. 101–102). Jako další charakteristické vlastnosti tohoto stylu uvádí Knittlová například neosobní vyjadřování, hojné užívání archaismů, abstrakt a vysoce formálních výrazů a frází (1990, s. 15–19).

Tyto teoretické poznatky doplňuji a znázorňuji na příkladech z analyzovaných smluv EULA v následující podkapitole, která se věnuje základním charakteristikám právnické angličtiny.

3.1 Latinismy a galicismy

Jedním z hlavních rysů anglického právního jazyka je velké množství výpůjček z latiny a francouzštiny. Po ovládnutí Anglie Normany r. 1066 se francouzština stala oficiálním jazykem Anglie, zatímco angličtina ztratila na významu a byla považována za jazyk nižších tříd (Tiersma, 1999, s. 20).

Tiersma dále uvádí, že před dobytím Anglie Normany se v právních dokumentech užívala jak latina, tak angličtina. Po příchodu Normanů však angličtina ustoupila do pozadí a právní dokumenty se již psaly výhradně v latině, na kterou byli Normané zvyklí. Přibližně 200 let po dobytí se objevil první zákon psaný francouzsky a francouzština se v Anglii po boku latiny stala jazykem právních dokumentů. Později se prosadila také jako oficiální jazyk soudních řízení, a tak definitivně ovládla celou

oblast právního jazyka tehdejší Anglie – tj. jak v psané, tak v mluvené podobě (1999, s. 20–21).

První nesouhlas s tím, aby byla francouzština užívána jako jazyk práva, se objevil v parlamentním zákoně r. 1362 (*Statute of Pleading*), jehož hlavním cílem bylo navrátit anglický jazyk do soudních síní. Důvodem byl fakt, že účastníci soudního řízení ne vždy francouzštině rozuměli (Mellinkoff, 1963, s. 112). Podle Hiltunena (1990, s. 56) nepřinesl tento zákon žádnou markantní změnu, v průběhu následujících století se však angličtině začalo pomalu navracet její dřívější postavení. Tento dlouholetý vliv francouzštiny a latiny na anglický právní jazyk zapříčinil, že většina anglických právních termínů je francouzského či latinského původu. Následující příklad uvádí několik výpůjček, které se často objevují ve smlouvách EULA:

(1) (a) výpůjčky z latiny: *provision, limitation, subscribe, title, tort*
(b) výpůjčky z francouzštiny: *contract, accept, damage, property, revocable*

3.2 Synonymní vyjadřování

Vliv francouzštiny a latiny na právnickou angličtinu se projevil také užíváním párových synonym. Tento zvyk pochází z doby, kdy se pro tentýž označovaný pojem užívalo více jazykových alternativ. S volbou správného termínu vznikaly pochybnosti, zda daná slova znamenají přesně totéž, a pro přesnost bylo proto užito obou alternativ (Crystal a Davy, 1969, s. 208). Tiersma odůvodňuje tento postup skutečností, že v Anglii ovládalo mnoho lidí aktivně pouze jeden jazyk. Zahrnutím obou termínů bylo zajištěno, že každý vždy rozuměl alespoň jednomu z nich (1999, s. 32).

Tyto výrazy sestávající ze dvou až tří slov se užívají dodnes a bývají také nazývány dublety a triplety (Alcaraz a Hughes, 2002, s. 9–10). Mezi jednotlivými prvky se nejčastěji vyskytuje spojka „and“. Jak uvádí Bázlik (2007, s. 91–92), povahou se blíží idiomům (pořadí prvků je ustálené a nelze jej měnit; jednotlivé prvky či celý výraz nezle modifikovat). Míra idiomatičnosti je však u těchto výrazů slabá a význam lze odvodit čistě z významů jednotlivých prvků.

Při překladu párových synonym z angličtiny do češtiny není nutné hledat několik přesných ekvivalentů pro jednotlivé prvky výrazu. Je zcela dostačující použít takový překladový protějšek, který bude sám vystihovat obsah významu (Bázlik, 2007, s. 100). Ve smlouvách často nacházíme následující dublety:

(2) *sole and exklusive – výhradní*
terms and conditions – smluvní podmínky
revoke and cancel – zrušit
null and void – neplatný

3.3 Opakování lexikálních jednotek

Jak již bylo zmíněno, k hlavním požadavkům, které jsou kladeny na právní jazyk, patří rovněž významová přesnost a srozumitelnost. Crystal a Davy (1969, s. 202) v této souvislosti uvádí, že v právních textech se jen zřídkakdy setkáme se substitucí podstatných jmen zájmeny. Důvodem je snaha zabránit chybné interpretaci v případech, kdy je nejasné, ke které lexikální jednotce zájmeno odkazuje. Ze stejného důvodu se neužívá ani prostředků anaforické reference a za jedinou bezpečnou formou odkazování v právních textech, ač někdy těžkopádnou, považujeme opakování lexikální jednotky v nezměněné podobě. Opakování celé lexikální jednotky znázorňují následující příklady z analyzovaných smluv EULA:

(3) (a) *If **Licensee** purchases an Individual License, **Licensee** warrants and represents that **Licensee** is a natural person and that only **Licensee** will use the Software.*
(b) *By way of example, if **Customer** has purchased 10 licenses of **Software** (Permitted Number is 10) and **Customer** elects to install the **Software** on a Server, then **Customer** can only allow up to 10 Server Software Users the access to the **Software** (even though **Customer** may have more than 10 Network Users or fewer than 10 concurrent users of the **Software**).*

„Věta je v právních textech soběstačnou jednotkou, která nevyžaduje spojení s předcházející či následující pasáží. Mezi jednotlivými větami se proto nevyskytuje mnoho kohezních vazeb. Užití anaforické reference, která je v jiných případech jednou z nejčastěji uplatňovaných kohezních vazeb, má v právní angličtině přísná omezení, a pro přesnost se preferuje opakování lexikální jednotky“ (Hiltunen, 1990, s. 84).

3.4 Délka souvětí

Právní dokumenty se zpravidla skládají z dlouhých vět s velkým počtem souvětí. Tiersma (1999, s. 56) jejich výskyt připisuje tendenci zákonodárců zahrnout všechny informace o daném tématu do jedné samostatné jednotky. Zabraňuje se tak případným rozporům, jež by mohly vzniknout v případě rozdělení jednotky do samostatných vět. Tímto způsobem se předchází zejména argumentům, že některá z dodatečných vět se již k tématu nevztahuje. Výsledkem jsou spletitá souvětí s velkým počtem vět vedlejších.

Struktura textu však musí být logická a jednoznačná, což může vést k častému opakování a monotónnosti. Lze tedy říci, že právní jazyk výrazně porušuje některé z Griceových konverzačních maxim, a sice maximu kvantity, která aktérovi komunikace doporučuje nesdělovat více informací, než je nezbytné, a maximu způsobu, která aktérovi komunikace doporučuje vyhnout se zdlouhavosti a monotónnosti projevu (Hiltunen, 1990, s. 66–67).

S dlouhými souvětími se lze setkat rovněž ve smlouvách EULA. Následující příklad uvádí ujednání *Limitation of Liablility* jedné z analyzovaných smluv EULA. Obrázek 1 znázorňuje syntaktický rozbor věty.

(4) *TO THE EXTENT NOT PROHIBITED BY APPLICABLE LAW, IN NO EVENT SHALL APPLE BE LIABLE FOR PERSONAL INJURY, OR ANY INCIDENTAL, SPECIAL, INDIRECT OR CONSEQUENTIAL DAMAGES WHATSOEVER, INCLUDING, WITHOUT LIMITATION, DAMAGES FOR LOSS OF PROFITS, CORRUPTION OR LOSS OF DATA, FAILURE TO TRANSMIT OR RECEIVE ANY DATA, BUSINESS INTERRUPTION OR ANY OTHER COMMERCIAL DAMAGES OR LOSSES, ARISING OUT OF OR RELATED TO YOUR USE OR INABILITY TO USE THE APPLE SOFTWARE AND SERVICES OR ANY THIRD PARTY SOFTWARE OR APPLICATIONS IN CONJUNCTION WITH THE APPLE SOFTWARE, HOWEVER CAUSED, REGARDLESS OF THE THEORY OF LIABILITY (CONTRACT, TORT OR OTHERWISE) AND EVEN IF APPLE HAS BEEN ADVISED OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGES.*

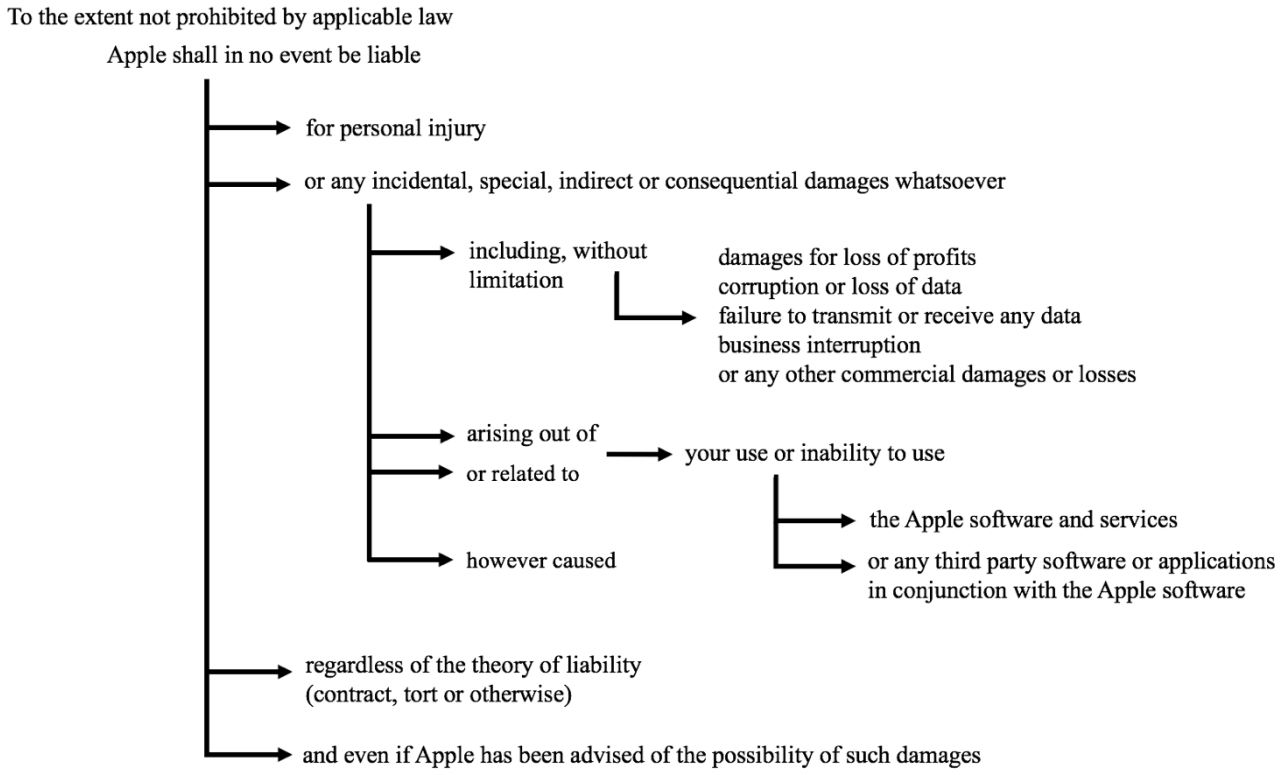

Obrázek 1

3.5 Užívání velkých písmen

Podle Crystala a Davyho (1969, s.198–200) hraje důležitou roli také vizuální stránka textu, s čímž souvisí i užívání velkých písmen. Pro psaní velkých písmen však neexistují jasná pravidla. Velká písmena se užívají zejména v případě potřeby zdůraznění určitého slova či důležité pasáže. Jedná se o pozůstatek tradice ze středověku, kdy se ozdobným způsobem psala úvodní písmena či celá slova.

Ve smlouvách EULA se velké počáteční písmeno užívá ve slovech, která jsou v dokumentu přesně definována, v názvech institucí a slovech označujících smluvní strany:

(5) (a) ***L****icensee may install and use multiple copies of the* ***SOFTWARE*** *on a shared computer or concurrently on different computers, and make multiple back-up copies of the* ***SOFTWARE****, solely for* ***L****icensee's use within* ***L****icensee's* ***E****nterprise. "****E****nterprise" shall mean individual use by* ***L****icensee or any legal entity.*

(b) *"****U****pgrade" means* ***S****torageCraft's public release in a particular country of a version of a* ***S****oftware product that replaces the prior version…*

V určitých případech jsou však v kapitálkách psána celá slova i celé pasáže. Jedná se o základní definované položky a ujednání *Limitation of Liability* (viz příklad 4) a *Disclaimer of Warranties* (viz příklad 18), která vyžadují speciální pozornost čtenáře.

3.6 Archaické vyjadřování

Pro styl právní angličtiny je typický rovněž výskyt archaismů (Knittlová, 2000, s. 131). Mezi hojně užívané archaismy patří příslovečné proformy sestávající z *here*, *there* nebo *where* a předložky, např.: *hereto, hereof, hereunder, hereby, herein, hereinbefore, hereinafter, thereof, whereof, whereas.* S příslovečnými proformami se lze setkat rovněž ve smlouvách EULA:

(6) (a) *Nothing stated **herein** shall affect the ownership of the Software as stated in Section 3… (v tomto dokumentu, v této smlouvě)*

(b) *The provisions of this EULA shall be deemed to be separable and the invalidity of any provision **hereof** shall not affect the validity of the remainder of this Agreement… (tohoto dokumentu)*

(c) *This Agreement and the licenses granted **hereunder** shall be effective as of the date You install/download the Software… (podle tohoto dokumentu)*

(d) *The failure of any party to require performance by another party of any provision of this EULA shall in no way affect the full right to require such performance at any time **thereafter**… (od té chvíle, poté)*

(e) *In Witness **Whereof**, the parties hereto have executed this EULA as of the date of last signature, below, by an authorized representative of each party… (na důkaz výše uvedených skutečností)*

(f) *BY COPYING, INSTALLING, OR USING ALL OR ANY PORTION OF THIS SOFTWARE, YOU (**HEREINAFTER** "CUSTOMER") ACCEPT ALL THE TERMS AND CONDITIONS OF THIS AGREEMENT… (dále v tomto dokumentu)*

3.7 Nominálnost

Pro právní angličtinu je typická tendence k nominálnímu vyjadřování. Většinou se v textech setkáváme s podstatnými jmény, která jsou abstraktní a jen zřídka odkazují na hmotné věci (Crystal a Davy, 1969, s. 205–206). Dle Hiltunena (1900, s. 78) není

výjimkou, že se podmět skládá z několika slov a tvoří tak jmennou frázi, která je často velmi dlouhá a složitá.

Složitost jmenných frází je v právních textech způsobena upřednostňováním postmodifikace před premodifikací, což Crystal a Davy připisují snaze o co největší přesnost a explicitnost. Postmodifikace bývá zpravidla jednoznačnější než premodifikace (1969, s. 205). Podle Knittlové však může mít přednostní užívání postmodifikace za následek těžkopádnost textu: „(…) postnominální prvky [se] dostávají ve skupině do takové pozice, kde vyplyne potřebný výklad nejzřetelněji, třeba i na úkor elegance“ (1990, s. 19).

(7) (a) *Some **types of license models** set out in clause 2.1 limit the **installation and use of the Software** to the country in which Licensee is based at the **date of purchase** (the “Home Country”), unless otherwise agreed in writing.*
(b) *YOU AGREE THAT THE FOREGOING CONSTITUTES YOUR SOLE AND EXCLUSIVE REMEDY **FOR BREACH BY LICENSOR OF ANY WARRANTIES MADE UNDER THIS LICENSE.***

Hiltunen (1990, s. 78) dodává, že ačkoli je premodifikace v právních textech méně častá, důležitou roli hraje zejména při tvorbě a definici pojmů, viz příklad (8).

Premodifikace Postmodifikace

(8) ***“Academic Software”** means Software that is identified as “Academic Edition” or “Academic License” (or words of similar meaning).*

3.8 Pasivum

Další charakteristickou vlastností anglického právního jazyka je hojné užití pasivních konstrukcí, které podtrhují neosobnost a objektivitu právních textů (Hiltunen, 1990, s. 81). Výskyt trpného rodu je zde dokonce tak častý, že se v právnické angličtině mnohými považuje za nepříznakový (Kurzon, 1985, cit. dle Hiltunena, 1990, s. 76). Hiltunen dodává, že trpný a činný rod mají v právnické angličtině jasně rozdělené funkce. Zatímco s trpným rodem se setkáme například při citování zákona, rod činný najdeme zejména v definicích (viz příklad 8). Níže uvádím několik příkladů užití pasiva v licenčních smlouvách:

(9) (a) *Transfer of your rights under this Agreement* ***is*** *strictly* ***prohibited****.*

(b) *Upgrades and updates of the Software* ***shall be provided*** *to you…*

(c) *The SOFTWARE* ***is protected*** *by copyright laws and international treaty provisions.*

3.9 Označení stran v právním vztahu – koncovky -er/-or a -ee

Typickým rysem právnické angličtiny je užívání koncovek *-er*/*-or* a *-ee*, které se přidávají k příslušnému slovesu pro označení aktivní a pasivní smluvní strany. Koncovka *-er*/*-or* označuje aktivní stranu, jež něco poskytuje. Jejím protějškem je pasivní subjekt, který končí koncovkou *-ee* (Alcaraz a Hughes, 2002, s. 22) V licenčních smlouvách se pro označení smluvních stran setkáváme s termíny *Licensor* a *Licensee*, jak lze vidět na úryvku z analyzované smlouvy EULA:

(10) ***Licensor*** *hereby grants* ***Licensee*** *a nonexclusive, nontransferable license under the Software IP to utilize the Software solely in conjunction with the Service.*

3.10 Modální slovesa

3.10.1 Shall

Dalším charakteristickým rysem právnické angličtiny je častý výskyt modálních sloves *shall* a *may* (Knittlová, 2000, s. 131). Nejčastěji se setkáme se slovesem *shall*, jehož základní funkce v běžné angličtině je tvorba budoucího času. V americké angličtině je již považováno za zastaralé a pro vyjádření budoucnosti se používá pouze sloveso *will* (Tiersma, 1999, s. 105).

V právních textech vyjadřuje sloveso *shall* deontickou modalitu a implicitně tak vyjadřuje příkaz či zákaz (Hiltunen, 1990, s. 75). Butt a Castle (2006, s. 131–132) uvádí výčet situací, pro které je užití slovesa *shall* typické. Patří mezi ně uložení povinnosti, udělení práva, nasměrování, stanovení podmínek, zrušení povinnosti, zrušení práva, vyjádření záměru a vyjádření budoucnosti.

Kvůli mnohovýznamovosti je tedy častým zdrojem nedorozumění. V moderní právní praxi převládá tendence k celkovému vypuštění slovesa *shall* z právních textů a jeho nahrazení vhodnějším slovesem (Butt a Castle, 2006, s. 201). Zastánci tohoto

názoru argumentují rovněž tím, že je sloveso *shall* příliš archaické a formální, a není proto v souladu s každodenní moderní angličtinou (Butt a Castle, 2006, s. 132).

Kandidáty pro nahrazení slovesa *shall* jsou jednoznačnější slovesa *must* a *will*. Tyto alternativy jsou však rovněž problematické. Sloveso *will*, jež by nahrazovalo *shall*, by bylo užíváno nejen k uložení povinnosti, ale také k vyjádření budoucího času. Sloveso *must* by kromě uložení povinnosti sloužilo také k vyjádření podmínek, a tudíž by opět mělo dva odlišné významy. Užívání jednoho slovesa k vyjádření více významů je právě to, co mnohé odrazuje od slovesa *shall*, a proto ani *must* ani *will* nepředstavují vhodné alternativy pro jeho nahrazení (Adams, 2014, s. 12). Následující příklady demonstrují užití slovesa *must* jednak k uložení povinnosti, jednak k vyjádření podmínky. Příklady vět opět pochází z analyzovaných smluv EULA.

(11) (a) **uložení povinnosti:**

*Any copies that You are permitted to make pursuant to this EULA **must** contain the same copyright and other proprietary notices that appear on or in the Adobe Software.*

*You **must not** use the App in any unlawful manner, for any unlawful purpose, or in any manner inconsistent with this EULA.*

(b) **vyjádření podmínky:**

*To use a Software Product identified as an upgrade, you **must** first be licensed for the original Software Product identified by HP as eligible for the upgrade.*

*To make a warranty claim, during the limited warranty period You **must** return, at our expense, the SOFTWARE and proof of purchase to the location where You obtained it.*

Podle Adamse má sloveso *shall* v právních textech své místo, mělo by však být používáno výhradně k uložení povinnosti. Jako jednoduchou pomůcku navrhuje frázi „*have/has a duty to*“. Pokud by daná věta nezměnila význam při nahrazení *shall* touto frází, je jeho užití správné. Pokud by došlo ke změně významu, je třeba užít jiné sloveso (2014, s. 13). Sloveso *shall* se objevuje také ve smlouvách EULA, a to zejména ve významu uložení povinnosti a udělení práva:

(12) (a) *Upon termination of the agreement, the Licensee **shall return** all Software and documentation, and further agrees to destroy any back-up or archival copies of the Software, and an officer of Licensee **shall execute** a written confirmation of Licensee's full compliance with this Section 6 within 10 days of the date of termination.*

(b) *The Licensee **shall be entitled** to make copies of electronic documents included with the Licensed Software, either in hard copy or electronic form, as long as these copies will be used exclusively for internal purposes.*

(c) *Upgrades and updates of the Software **shall be provided** to you…*

Nahradíme-li v těchto příkladech sloveso *shall* frází „*has a duty to*", změní se následovně:

(13) (a) *Upon termination of the agreement, the Licensee **has a duty to return** all Software and documentation, and further agrees to destroy any back-up or archival copies of the Software, and an officer of Licensee **has a duty to execute** a written confirmation of Licensee's full compliance with this Section 6 within 10 days of the date of termination.*

(b) **The Licensee **has a duty to be entitled** to make copies of electronic documents included with the Licensed Software, either in hard copy or electronic form, as long as these copies will be used exclusively for internal purposes.*

(c) **Upgrades and updates of the Software **has a duty to be provided** to you…*

Pokud v první větě v nahradíme sloveso *shall* frází „*has a duty to*", její význam se nezmění. Lze tedy konstatovat, že sloveso *shall* je v (12)(a) užito správně. V případě vět v trpném rodě v (12)(b)(c) nelze sloveso *shall* pomocnou frází nahradit, aniž by došlo ke ztrátě významu. Dle Adamse (2007) by věty v právních textech měly být vždy formulovány takovým způsobem, aby bylo jasné, komu daná povinnost náleží.

Například z věty v (12)(c) jasně nevyplývá, kdo má povinnost poskytnout uživateli aktualizace. Adams (2007) proto doporučuje vázat povinnost k subjektu, který stojí ve větě jako podmět, jak je tomu v případě věty v (12)(a). Pokud bude povinnost náležet tomu, kdo stojí v dané větě jako podmět, sloveso *shall* lze užít bez obav.

3.10.2 May

Další modální sloveso, které se v právní angličtině hojně vyskytuje, je sloveso *may*. Užívá se k vyjádření povolení. V tomto významu je ekvivalentem slovesa *can*, se kterým se však v právních textech často nesetkáme, neboť důsledkem jeho mnohoznačnosti by mohlo dojít k chybné interpretaci (Bázlik, 2009, s. 68).

V kombinaci s negativním prvkem (*may not, in no event may*…) může sloveso *may* vyjadřovat rovněž zákaz, viz druhé užití slovesa *may* v příkladě (14)(a).

(14) (a) *Licensee **may** store one copy of the Software and Documentation off-line and off-site in a secured location within the Home Country that is owned or leased by Licensee in order to provide a back-up in the event of destruction by fire, flood, acts of war, acts of nature, vandalism or other incident. **In no event may** Licensee use the back-up copy of the Software or Documentation to circumvent the usage or other limitations set forth in this EULA.*
(b) *You **may** distribute the software under the following conditions…*

S užitím modálního slovesa may se v právní angličtině setkáme především v činném rodě. K této skutečnosti se vyjadřuje Hiltunen (1990, s. 77) a uvádí, že sloveso *may* se v pasivních konstrukcích vyskytuje pouze ojediněle.

4 ANALÝZA STRUKTURY SMLUV EULA

4.1 Licence a licenční smlouva

„Licence obecně v právu znamená *dovolení*, a to činnosti, která je za jiných okolností zakázaná (z latinského licere = *dovolit*). Licenční smlouvu je možno stručně vymezit jako smlouvu o svolení k užití předmětu licence, tedy vynálezu chráněného patentem nebo jiného chráněného tvůrčího průmyslového práva, tedy nehmotného statku. Jde tedy o smlouvu o *využití předmětu práva* (nikoli o převodu práva samotného)“ (Týč, 1997, s. 134). V případě počítačového programu, jenž je považován za nehmotný statek, je licence obsažena v licenční smlouvě s koncovým uživatelem. Dle České terminologické databáze je koncový uživatel definován jako „fyzická nebo právnická osoba, která bezprostředně využívá informačních služeb pro svou vlastní osobní nebo pracovní potřebu“ (Švejda, 2003).

K uzavření smlouvy EULA dochází až ve chvíli, kdy koncový uživatel odsouhlasí licenční podmínky kliknutím na příslušné tlačítko při instalaci programu. Pro tento typ smlouvy se vyvinul termín *Click-wrap Agreement* (smlouva odsouhlasená kliknutím). Jedná se o smlouvu, která se objeví v instalačním okně před zpřístupněním počítačového programu. Poté co uživatel klikne na tlačítko „*I Accept/I Agree*“ se smlouva stává závaznou. Ačkoli je právní úprava této oblasti stále nedostatečná, vzhledem k neustále se zvyšujícímu počtu *click-wrap* smluv uzavíraných na internetu se ustálilo několik nepsaných pravidel, které by tyto smlouvy měly dodržovat, a které lze shrnout následujícím způsobem: veškeré smluvní podmínky by pro uživatele měly být snadno dostupné, srozumitelné a výstižné; v textu se neužívá humorných či nevhodných poznámek; kromě tlačítka „*I Accept/I Agree*“ musí smlouva obsahovat rovněž tlačítko „*I do not accept/I do not agree*“, které uživateli nedovolí pokračovat v instalaci programu; uživateli by mělo být umožněno vytisknout si kopii smlouvy. Při splnění těchto základních požadavků se významně sníží riziko, že bude smlouva považována za neplatnou (Trout, 2007, s. 83).

Dle § 546 NOZ platí, že projev vůle může být vyjádřen výslovně nebo jiným způsobem nevzbuzujícím pochybnost o tom, co chtěla jednající osoba vyjádřit. Švestka (2006, s. 233) v komentáři k občanskému zákoníku uvádí, že „[v] určitých případech mohou subjekty k projevu své vůle použít různé počítače či technické, resp. mechanické, přenosné prostředky včetně různých druhů automatů, jakož i elektronických prostředků.“ Kliknutí na příslušné tlačítko při instalaci programu lze

tedy bezesporu považovat za řádný projev vůle uživatele a smlouvy uzavírané tímto způsobem jsou platné stejně jako by byly uživatelem vlastnoručně podepsány. Zákon o elektronických podpisech v globálním a národním obchodování z roku 2000 *(The Electronic Signatures in Global and National Commerce Act*) uvádí, že smlouva bude automaticky považována za platnou bez ohledu na její elektronickou podobu[9].

Součástí těchto smluv jsou určité obsahové a formální náležitosti. Tato kapitola se věnuje popisu a porovnání základních obsahových prvků českých a anglicky psaných smluv EULA. Okrajově je rovněž zmíněna jejich grafická úprava. Pokud není uvedeno jinak, kapitola byla vypracována na základě analýzy vzorových smluv.

4.2 Metodologie

Pro účely této kapitoly byl shromážděn vzorek sestávající z 6 českých smluv a 10 anglicky psaných smluv (5 smluv původem z USA, 5 ze Spojeného království). Ve všech třech případech jsou do vzorku zahrnuty pouze originální smlouvy k licencím na programy vytvořené v daných zemích. Českým překladům a jejich srovnáním s anglicky psanými originály se práce věnuje v kapitole 5. Zdrojem všech analyzovaných smluv byl internet. Seznam příslušných internetových stránek je uveden na konci práce. Kompletní vzorek smluv je k dispozici na přiloženém CD.

4.3 Analýza struktury českých smluv EULA

Ačkoli české smlouvy EULA nemají přesně danou strukturu, vždy obsahují následující prvky*:*

- *Úvod*
- *Práva a omezení*
- *Způsob zániku licence*
- *Rozsah licence*
- *Odměna za licenci*
- *Doplňující obsahové náležitosti*

V úvodní části dokumentu se nachází samotný *Název smlouvy*. V případě českých smluv není název ustálený a užívá se různých variant, např. „*Licenční ujednání s koncovým uživatelem*“, „*Licenční smlouva s koncovým uživatelem*“, „*Licenční smlouva konečného zákazníka*“, „*Smlouva o dodání softwaru*“, nebo pouze

[9] GPO.gov. *The Electronic Signatures in Global and National Commerce Act*. [cit. 18. 3. 2018].

„*Licenční smlouva*“. Po názvu smlouvy následuje *Vymezení smluvních stran*, tj. *poskytovatele* a *nabyvatele* licence. V této části je ve smlouvách vždy zavedeno jejich zástupné pojmenování (dále jen „poskytovatel“ apod.). Informace uvedené o poskytovateli licence, kterým je v případě softwaru právnická osoba, zahrnují název (popř. sídlo nebo IČO) společnosti. Nabyvatel licence není specifikován, neboť k samotnému uzavření licenční smlouvy dochází až ve chvíli, kdy s licenčními podmínkami souhlasí kliknutím myší na příslušné tlačítko při instalaci programu.

V úvodní části smlouvy se nachází rovněž *Specifikace produktu* (název, popř. verze počítačového programu). Následuje část *Definice pojmů*, která vysvětluje používané termíny a napomáhá tak správné interpretaci smlouvy.

Mezi základní obsahové náležitosti dále patří *Práva a omezení*, která ze smlouvy vyplývají pro nabyvatele. Tato část specifikuje úkony, které je oprávněn s počítačovým programem činit (např. instalovat program na všech svých podporovaných zařízeních, využívat jej pro komerční účely apod.). Ihned následuje výčet úkonů, které nabyvatel naopak provádět nesmí, neboť je omezen osobnostními právy autora (např. distribuovat, dešifrovat či jakkoli jinak měnit počítačový program, nadále jej licencovat či vytvářet jeho odvozené nebo vylepšené verze). V případě prokazatelného porušení autorských práv ze strany nabyvatele dojde k *Zániku licence*, kterému je ve smlouvách rovněž věnováno samostatné ujednání.

Další nepostradatelnou částí smlouvy je *Rozsah licence*. V této části se obvykle nachází zmínka o *druhu licence*. NOZ rozlišuje v § 2360 a § 2361 licenci *výhradní* a *nevýhradní,* jejichž vymezení se věnuji v kapitole 5 v rámci analýzy terminologie. Rozsah licence je dále omezen časově, místem a množstevně. Pokud smlouva tato omezení neupravuje, platí (viz § 2376, odst. 3 NOZ), že:

a) územní rozsah licence je omezen na území České republiky

b) časový rozsah licence je omezen na dobu obvyklou u daného druhu díla a způsobu užití, nikoli však na dobu delší než jeden rok od poskytnutí licence, a má-li být dílo odevzdáno až po poskytnutí licence, tak od takového odevzdání,

c) množstevní rozsah licence je omezen na množství, které je obvyklé u daného druhu díla a způsobu užití.

Neméně důležité je ujednání, jehož předmětem je *Odměna*. Licence může být sjednána jako *úplatná* či *bezúplatná*. V případě úplatné licence je poplatek jednorázový nebo opakovaný. Zatímco jednorázový poplatek je typický pro časově neomezené licence, u časově omezených licencí se setkáme s opakovanými poplatky,

které je nabyvatel pro obnovení licence povinen pravidelně hradit. Licenční poplatek je hrazen vždy za určité období užívání programu (např. měsíční/čtvrtletní/roční).

Následují doplňující obsahové náležitosti, které však již nejsou specifické pouze pro licenční smlouvy. Jedná se o ujednání, kterých se užívá ve smluvní úpravě závazkových vztahů obecně, a patří mezi ně *Odpovědnost za vady a škodu, Vyloučení záruk, Ochrana osobních údajů a Rozhodné právo*. Na rozdíl od běžných smluv se na konci smlouvy EULA neobjevuje závěrečná část s datem a podpisy smluvních stran, neboť jak již bylo zmíněno výše, uzavírání těchto smluv probíhá ve virtuálním prostředí stiskem příslušného tlačítka během instalace programu, nikoliv podpisem smlouvy. V závěru dokumentu jsou uvedeny kontaktní informace na poskytovatele.

Co se týče grafické úpravy, neliší se výrazně od jiných smluv. Jak uvádí Crystal a Davy (1969, s. 198), v právním jazyce se obecně využívá určitých grafických prostředků pro lepší orientaci v textu a správné pochopení jeho logické struktury. Tuto tendenci lze pozorovat rovněž u smluv EULA, které bývají členěny dle obsahu jednotlivých ujednání na články a body.

4.4 Analýza struktury anglických smluv EULA

Stejně jako v případě českých smluv EULA, ani anglicky psané smlouvy se neřídí přesně daným formátem. Většina moderních smluv však podléhá podobnému rozvržení. Ustálená struktura je výsledkem snahy o vytvoření takových dokumentů, kterým lze bez obtíží porozumět (Crystal a Davy, 1969, s. 198). Anglicky psané smlouvy EULA vždy obsahují úvod a následuje několik obvyklých ujednání, které lze shrnout následovně:

- *Grant of License*
- *Scope of License*
- *Restriction of Use*
- *Copyright Infringement*
- *Termination of Use*
- *Limitation of Liability*
- *Disclaimer of Warranties*
- *Contact Information*

Introduction (úvodní část) obsahuje název smlouvy, který je na rozdíl od českých smluv ustálený („*End User Licence Agreement*"). Stejně jako u českých smluv na název navazují informace o počítačovém programu (*Product specification*), vymezení smluvních stran (*Identifying parties*) a definice pojmů (*Definitions*). V případě licenčních smluv obecně jsou smluvními stranami *Licensor* (poskytovatel) a *Licensee* (nabyvatel). V analyzovaných vzorcích se však těchto označení užívalo velmi málo. Častou praxí je označovat nabyvatele licence pouze zájmenem „*You*", nebo termínem „*User*". Poskytovatel pak bývá označen buď samotným názvem společnosti, nebo rovněž zájmenem, viz příklady (15) a (16), vybrané z použitého vzorku smluv:

(15) *This EULA is an agreement between you ("**You**", "**Your**") (either an individual or a single entity) and MacPaw, Inc. ("**MacPaw**" or "**Us**", "**We**") for the MacPaw Software.*

(16) ***You** may not permanently transfer all of **Your** rights under this EULA, unless **We** are notified of and consent to the assignment and the assignee agrees to the terms of this EULA.*

Poskytnuté informace o poskytovateli zahrnují stejně jako u českých smluv pouze název (popř. sídlo) společnosti. Úvodní sekce je zakončena upozorněním, že po kliknutí na tlačítko „*I Accept/I Agree*" se smlouva stává závaznou.

Po úvodu následuje část *Grant and Scope of License* (Poskytnutí a rozsah licence). Jak napovídá název, toto ujednání potvrzuje udělení licence a stanovuje její rozsah, např. zda je licence udělena jako *exclusive* (výhradní) nebo *non-exclusive* (nevýhradní), *transferable* (přenositelná) nebo *non-transferable* (nepřenositelná), *revocable* (odvolatelná) nebo *irrevocable* (neodvolatelná) atd. Těmto termínům, které specifikují druh licence, se bude podrobněji věnovat kapitola 5 v rámci analýzy terminologie.

Následující část *Restriction on Use* (Omezení používání) obsahuje podrobný výčet všech činností, které nabyvatel není oprávněn v souvislosti s počítačovým programem provádět. Mezi běžná omezení patří kopírování, modifikace a distribuce programu.

Další ze základních obsahových náležitostí je část *Copyright Infringement* (Porušení autorských práv), která uvádí, že je počítačový program výhradně majetkem poskytovatele a je chráněn příslušnými zákony o autorských právech, ustanoveními

mezinárodních smluv a dalšími příslušnými zákony. Licence neposkytuje nabyvateli žádná práva duševního vlastnictví v souvislosti s tímto programem. Tato část se ve smlouvách často nachází v ujednání s názvem *Intellectual Property Rights*.

V části *Termination of Use* (Zánik licence) se uvádí konkrétní okolnosti, za jakých je poskytovatel oprávněn smlouvu s okamžitou platností vypovědět. Jedná se zejména o případy, kdy nabyvatel poruší kteroukoli ze smluvních podmínek. Při zániku licenční smlouvy zaniká automaticky i licence.

Stejně jako u českých smluv dále následují doplňující ujednání, se kterými se lze setkat i v jiných, než licenčních smlouvách. V ujednání *Limitation of Liability* (Omezení odpovědnosti) informuje poskytovatel nabyvatele o okolnostech, za které nenese odpovědnost. V části *Disclaimer of Warranties* (Vyloučení záruk) je uvedeno, že počítačový program je poskytován „*as is*“, „*as available*“ a „*with all faults*“ („jak stojí a leží“), a nabyvateli proto nebudou poskytnuty žádné záruky nad rámec záruk vyplývajících ze zákona. Na konci smluv jsou většinou uvedeny kontaktní informace, jako např. webové stránky a e-mailová adresa poskytovatele, na které se v případě dotazů mohou uživatelé obrátit.

Grafická stránka anglicky psaných smluv se nijak neliší od českých protějšků. Pro přehlednost jsou jednotlivá ujednání rozdělena do odstavců a řádně očíslována. Jak již bylo zmíněno v kapitole 2, určité části právních dokumentů jsou psány velkými písmeny. Jak uvádí Crystal a Davy (1969, s. 198), užívání velkých písmen má v právních dokumentech dlouholetou tradici. Tato tendence se rozšířila jako prostředek zviditelnění nejdůležitějších pasáží textu a přenesla se i do digitálního věku. Lze ji pozorovat rovněž u anglicky psaných smluv EULA, ve kterých se tímto způsobem zvýrazňují zejména ujednání *Disclaimer of Warranties* a *Limitation of Liability,* která vyžadují zvýšenou pozornost čtenáře.

Následující tabulka se zaměřuje na vyhledání a porovnání základních strukturních prvků smluv EULA. Tabulka poskytuje výčet názvů smluvních ujednání v anglicky psaných smlouvách a dále upřesňuje, zda se nacházely v amerických (US) i anglických (UK) analyzovaných smlouvách. Poslední sloupec uvádí, zda se daná oblast nacházela rovněž v českých analyzovaných smlouvách a pokud ano, uvádí její odpovídající ekvivalent. Uvedené pojmy však v některých případech nemají v druhém jazyce jediný adekvátní protějšek. Příkladem je *licenční poplatek*, který se v anglicky psaných smlouvách vyskytuje pod názvy *License Fee, Payment* či *Charges.* Pro

přehlednost je v tabulce uveden pouze nejčastěji užívaný termín. Možným synonymům se bude věnovat kapitola 5 v rámci rozboru terminologie.

Z tabulky jasně vyplývá, že české a anglicky psané smlouvy EULA se z hlediska obsahu a struktury příliš neliší. Jejich podobnost vychází s největší pravděpodobností z faktu, že tyto smlouvy ošetřují oblast, která v právním světě nemá příliš dlouhou historii. První licenční smlouvy k ochraně autorských práv k počítačovým programům byly poprvé vytvořeny v 70. letech v USA, odkud se rozšířily do dalších částí světa (Ness, 2016).

Základní strukturní prvky anglicky psaných smluv EULA	**US**	**UK**	**Odpovídající ekvivalent v českých smlouvách EULA**
Definitions	ano	ano	Definice
Grant of License	ano	ano	Poskytnutí licence
Scope of License	ano	ano	Rozsah licence
License Restrictions	ano	ano	Omezení
Intellectual Property Rights	ano	ano	Autorská práva
License Fee	ano	ano	Licenční poplatek
Updates and Upgrades	ano	ano	Aktualizace
Termination	ano	ano	Zánik licence
Limitation of Liability	ano	ano	Omezení odpovědnosti
Disclaimer of Warranties	ano	ano	Vyloučení záruk
Term	ano	ano	Platnost licence
Privacy Policy	ano	ano	Ochrana osobních údajů
Free Trials	ano	ano	Zkušební užívání programu
Maintenance and Support	ano	ano	Technická a uživatelská podpora
Transfer	ano	ano	Převod licence
Third Party Software	ano	ano	Komponenty třetích stran
Export Control	ano	ano	ne
Governing Law	ano	ano	Rozhodné právo
Contact	ano	ano	Kontaktní informace

Tabulka 1

5 ANALÝZA TERMINOLOGIE SMLUV EULA

5.1 Terminologie v právních textech

Slovní zásoba právního jazyka neužívá pouze výrazů, které jsou typické pro právo. Dle Mattily (2012, s. 31–32) obsahují právní texty velké množství slov obecného základu, jakož i slov z jiných odborných odvětví. Slova obecného základu, se kterými se lze setkat v právních textech, se svým významem často výrazně liší od protějšků užívaných v běžném jazyce. Tato skutečnost zvyšuje riziko nesprávné interpretace textu. Čtenář získá zdánlivý pocit porozumění, neboť výrazy, se kterými se v textu setká, jsou mu dobře známé. Ve skutečnosti však mohou mít v právním jazyce jiný význam. O této skutečnosti hovoří rovněž Chromá a Klabal (2015, s. 206) a uvádí, že „[v]elkým problémem právního jazyka je používání lexikálních jednotek, které v právu nabývají podoby termínu a mají jiný význam než v běžném jazyce.“ Jako příklad ze smluvního práva uvádí temín *consideration*. V práním smyslu se nejedná o úvahu, zřetel či ohleduplnost, nýbrž o *protiplnění*, které je podstatnou náležitostí každé smlouvy.

K této problematice se vyjadřuje rovněž Tomášek:

> Právní terminologie je výsledkem právního pohledu na společenské jevy a je tak spojením znalostí popisované skutečnosti (deskriptivní funkce) s normotvornou činností (preskriptivní funkce). Právo je tak úzce spjato s každodenním životem, že často přejímá slova z běžné nebo z obecné slovní zásoby. Jakmile se však takové slovo dostane mezi právní termíny, prochází ihned specializovaným vývojem a je ihned odborně zpřesněno a definováno (Tomášek, 2003, s. 49).

Při výběru vhodných překladatelských ekvivalentů v právní oblasti dochází k obtížím nejen pro různé významy slov v právním versus obecném jazyce, ale také, a to zejména, z důvodů odlišných výkladů právních termínů v jednotlivých státech. Aby byla dosažena požadovaná míra ekvivalence, překladatel právních textů se musí pečlivě seznámit s potřebnou terminologií výchozího a cílového jazyka. K těmto účelům poslouží srovnávací právnělingvistická analýza, která zohledňuje jak jazykové rozdíly, tak i rozdíly vyplývající z odlišných právních systémů daných zemí (Chromá, 2014, s. 47).

5.2 Metodologie

Tato kapitola se věnuje právě takové analýze právní terminologie smluv EULA. Zaměřuji se na zjištění, zda jsou anglicky psané smlouvy EULA překládány do českého jazyka adekvátním způsobem, tj. zda překlady respektují odlišnosti právních systémů. Jako materiál pro provedení právnělingvistické analýzy slouží vzorek sestávající z 12 anglicky psaných smluv (9 smluv původem z USA, 3 ze Spojeného království) a jejich 12 českých překladů. Výběr konkrétních anglických originálů byl proveden s ohledem na dostupnost českých překladů. Ve všech případech byl zdrojem internet. Příslušné internetové stránky jsou uvedeny na konci práce. Kompletní vzorek smluv k analýze se pak nachází na přiloženém CD.

Vlastní analýza terminologie je rozdělena do dvou podkapitol. První z nich se věnuje analýze termínů, které jsou základní a typické pro smlouvy EULA. Druhá podkapitola se věnuje termínům, které, ačkoli nejsou pro smlouvy EULA natolik typické a vyskytují se i v jiných smlouvách, představují pro překladatele problémy kvůli rozdílným právním systémům a s tím spojenou rozdílnou právní terminologií. K analýze jsou vybírány takové výrazy, které se nejčastěji vyskytovaly v reprezentativním vzorku, metodou od nejobecnějších termínů směrem ke konkrétním a specifickým.

Definice anglických termínů jsem čerpala ze slovníku Black's Law Dictionary, dále jen BLD. Zdrojem definic českých termínů jsou relevantní platné zákony (NOZ, AutZ, Zákon o daních z příjmů), právní slovníky (Slovník českého práva, Český právnický slovník), případně překladatelské slovníky (Anglicko-český právnický slovník)[10].

5.3 Analýza termínů

Jak uvádí Tomášek (2003, s. 49), právní termíny jsou „pojmenováním právní skutečnosti a jejich význam je možné přesně definovat." Dle Mattily (2012, s. 32) mohou mít takové právní termíny podobu jednotlivých slov, složených slov či frází. Většinou se jedná o podstatná jména. K pojmenování právní skutečnosti se užívá rovněž sloves a přídavných jmen, avšak obecně platí, že převládá nominální vyjadřování, viz 3.7.

[10] Viz bibliografie na konci práce.

V souvislosti s vymezením právních termínů oproti běžnému jazyku zmiňuje Tomášek (2003, str. 50) základní požadavky, které jsou kladeny na právní terminologii, a které jsou zároveň shodné s požadavky kladenými na právní jazyk obecně. Jedná se o významovou přesnost, jednoznačnost, stručnost, srozumitelnost, ustálenost, ústrojnost, úkonnost a neexpresivnost

5.3.1 Termíny specifické pro smlouvy EULA

License

Termín *license* je dle BLD (2004, s. 938) definován následovně: „a permission, usu. revocable, to commit some act that would otherwise be unlawful.“ Podle autorského práva se licencí poskytuje oprávnění k výkonu práv duševního vlastnictví (tedy k nehmotným statkům), zatímco o převodu práv k hmotným věcem se hovoří jako o prodeji (Classen, 2005, s. 19). K českému termínu *licence* Slovník českého práva uvádí, že „licence znamená svolení k činnosti, která je jinak zakázána.“ Definice je doplněna komentářem, že tento termín označuje svolení k využití nehmotného statku nebo k nakládání s ním, např. k používání ochranné známky, k nahrání počítačového programu do počítače či k výrobě podle vynálezu (Madar, 1999, s. 578).

Uvedené definice, které vykazují v obou případech značný stupeň obecnosti, si navzájem odpovídají.

Licensor/Licensee

Další termíny, které se ve smlouvách EULA často vyskytují, jsou termíny užívané k označení smluvních stran. BLD (2004, s. 939–940) definuje termín *licensor* jako „one who grants a license to another“ a *licensee* jako „one to whom a license is granted“. NOZ v § 2358 uvádí, že licenční smlouvou poskytuje *poskytovatel nabyvateli* oprávnění k výkonu práva duševního vlastnictví (licenci) v ujednaném omezeném nebo neomezeném rozsahu a *nabyvatel* se zavazuje, není-li ujednáno jinak, poskytnout *poskytovateli* odměnu.

Z uvedeného usuzuji, že anglické a české termíny označující smluvní strany jsou ekvivalentní.

User

Jak již bylo zmíněno, v anglicky psaných smlouvách EULA se častěji než termíny *licensee* a *licensor* vyskytuje termín *user* pro označení nabyvatele licence a název

konkrétní společnosti pro označení poskytovatele licence. Definice termínu *user* zní: „someone who uses a thing“ (BLD, 2004, s. 1579). Termín *user* je překládán do českých smluv termínem *uživatel*, jehož definici české právnické slovníky nenabízí. Jedná se však o jednoduchý významový překlad, který navrhuje rovněž Chromá (1995, s. 318).

Vzhledem k tomu, že počítačový program je specifické zboží nakupované specifickým spotřebitelem, v překladu se přikláním k použití jednoduchých, srozumitelných a progresivních termínů. V tomto smyslu rozumím častému nahrazování termínu *licensee* termínem *user* v anglických smlouvách, a přechodu od termínu *nabyvatel* k termínu *uživatel* v českých smlouvách.

End User

U definice termínu *user* se v BLD (2004, s. 1579) nachází rovněž definice termínu *end user*, jež je definován jako „the ultimate consumer for whom a product is designed.“ Termín odpovídá českému překladovém protějšku *koncový uživatel*, jehož definice se nachází v úvodní části kapitoly 4. Stejný překladový protějšek uvádí Chromá (1995, s. 318).

End User License Agreement

Nejčastějším názvem smlouvy o dodání počítačového programu je *End User Licence Agreement.* Termín *agreement* je v BLD (2004, s. 74) definován jako „a mutual understanding between two or more persons about their relative rights and duties regarding past or future performances; a manifestation of mutual assent by two or more persons.“ Definice pokračuje doplňujícím komentářem, že termíny *agreement* (dohoda) a *contract* (smlouva) bývají často považovány za synonyma. Ačkoli má termín *agreement* širší význam, v běžném jazyce i právním odvětví se užívají zástupně.

Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole (viz 4.3), v češtině se pro smlouvy EULA užívá několik názvů. Nejčastěji se setkáváme s názvem *Licenční smlouva s koncovým uživatelem*, který lze považovat za nejvhodnější překladový protějšek.

Software/Computer Program

V oblasti softwarového práva se vyskytují dva základní pojmy, a to *software* a *computer program (počítačový program)*. Dle Jansy a Otevřela (2014, s. 31) se s

pojmem *počítačový program* setkáme spíše v právní praxi, zatímco pojmem *software* je hojně užíván v praktické oblasti informačních technologií.

Daný výrok podporuje i relevantní právní úprava. V americké právní úpravě[11] je definován právě *computer program*, a to jako „a set of statements or instructions to be used directly or indirectly in a computer in order to bring about a certain result." Co se týče české právní úpravy, definice pojmů *software* či *počítačový program* v ní chybí. Přesto však AutZ užívá termín *počítačový program.*

Jak uvádí Telec a Tůma (2007, s. 38–39), pojem *počítačový program* bývá často předmětem rozporů a je třeba jej odlišovat od pojmu *software*, který bývá považován za synonymní. *Software* je však širšího významu, neboť v sobě zahrnuje i další programové vybavení počítačů, jako např. uživatelské příručky, databáze či datové soubory. Dle Jansy a Otevřela (2014, s. 31) lze *software* definovat velmi jednoduše jako „vše, co není hardware, ale je v něm obsaženo."

Analýza smluv EULA však svědčí o opaku. Ačkoli se jedná o oblast právní praxe, smlouvy jednotně užívaly termín *software*, nikoli *computer program,* a to jak v anglicky psaných originálech, tak i v českých překladech. Jak uvádí Jansa a Otevřel (2011, s. 30–31), právo má sloužit ku prospěchu praxe, a proto mohou být pojmy *software* a *computer program* chápány jako synonyma.

Pozor je třeba dávat rovněž na skloňování termínu *software*, neboť ve 2., 3., 6. a 7. pádě se nepíše nevyslovené písmeno „e", stejně jako při tvorbě přídavného jména (softwarový).

License Fee

Jak již bylo zmíněno, pro získání (popř. obnovení) licence je uživatel povinen uhradit určitou peněžní částku. V originálních anglicky psaných smlouvách se nejčastěji vyskytuje termín *license fee*. BLD (2004, s. 647) definuje termín *fee* jako „a charge for labor or services." Ačkoli hovoří NOZ v § 2366 v souvislosti s licencí o *odměně,* v přeložených smlouvách se vyskytoval termín *licenční poplatek*, kterým se dle § 19 odst. 7) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů rozumí „platba jakéhokoliv druhu, která představuje náhradu za užití nebo za poskytnutí práva na užití autorského nebo jiného obdobného práva k dílu literárnímu, uměleckému nebo vědeckému, včetně filmu a filmových děl, počítačového programu (software)…" V originálních anglicky

[11] Viz § 101 Copyright Law of the United States.

psaných smlouvách bylo možné setkat se i s alternativními termíny jako *payment*, který BLD (2004, s. 1165) definuje jako „the money or other valuable thing so delivered in satisfaction of an obligation“, či *charge*, který je pak definován jako „price, cost or expense“ (BLD, 2004, s. 248).

V předložených smlouvách se pro termín *license fee* téměř výhradně (s výjimkou jedné smlouvy, kde byl termín přeložen jako *úplata*) objevuje termín *licenční poplatek*. Vzhledem k tomu, že ustálenost je jedním ze základních požadavků kladených na právní termíny, považuji použití dvojice *licence fee – licenční poplatek* za nejlepší variantu.

Exclusive/Nonexclusive licence

Termín *exclusive license* je dle BLD (2004, s. 938) definován jako „a license that gives the licensee the sole right to perform the licensed act, often in a defined territory, and that prohibits the licensor from performing the licensed act and from granting the right to anyone else“ a *nonexclusive license* jako „a license of intellectual-property rights that gives the licensee a right to use, make, or sell the licensed item, on a shared basis with the licensor and possibly other licensees“ (2004, s. 939). NOZ uvádí v § 2360 termíny *výhradní* a *nevýhradní licence*. V případě *výhradní licence* poskytovatel nemá právo poskytnout tutéž licenci třetí osobě po dobu, co *výhradní licence* trvá. V případě *licence nevýhradní* je poskytovatel oprávněn poskytnout licenci třetí osobě. Dle § 2362 NOZ platí, že pokud není ve smlouvě výslovně ujednána *licence výhradní*, jedná se o *licenci nevýhradní*.

Překlad těchto termínů se obecně nezdá být problematický. V analyzovaném vzorku smluv byly pro překlad vybrány odpovídající české ekvivalenty, tj. *výhradní* a *nevýhradní licence*. Pouze v jednom případě byl termín *non-exclusive* přeložen jako *neexkluzivní*, což z důvodu zavedeného termínu v českém právním systému nepovažuji za vhodné překladatelské řešení.

Revocable/Irrevocable license

Další z řady termínů, které specifikují druh poskytnuté licence, jsou termíny *revocable* a *irrevocable license*. BLD (2004, s. 1346) definuje termín *revocable* jako „capable of being cancelled or withdrawn“, a *irrevocable* jako „unalterable; commited beyond recall“ (2004, s. 848). Do češtiny jsou tyto termíny překládány jako *odvolatelná* a *neodvolatelná licence*. Pokud je tedy ve smlouvě stanoveno, že licence je poskytnuta

jako *revocable (odvolatelná)*, poskytovatel může licenci zrušit kdykoli a bez udání důvodu. Pokud naopak smlouva stanoví, že je licence *irrevocable (neodvolatelná)*, poskytovatel není oprávněn licenci zrušit. K jejímu zrušení pak může dojít pouze v případě porušení smluvních podmínek ze strany nabyvatele (Classen, 2005, s. 18). České zákony o odvolatelnosti licence nehovoří.

Překlad těchto termínů není problematický. V analyzovaných smlouvách byly termíny *revocable* a *irrevocable license* vždy přeloženy jako *odvolatelná* a *neodvolatelná licence*, a stejné překladové protějšky navrhuje rovněž Chromá (1995, s. 269).

Sublicense

Dle BLD (2004, s. 1466) je termín *sublicense* definován jako „a license granting a portion or all of the rights granted to the licensee under an original license." Jak uvádí Jansa a Otevřel (2011, s. 262), jedná se o užívací práva k softwaru, které nabyvatel poskytne třetí osobě. NOZ uvádí v § 2363 a následovně termín *podlicence* a stanoví, že bylo-li tak ujednáno v licenční smlouvě, může nabyvatel se souhlasem poskytovatele poskytnout oprávnění tvořící součást licence třetí osobě. „Software tak může užívat v případě nevýhradní licence jak osoba A – poskytovatel licence, tak osoba B – nabyvatel licence, tak osoba C – nabyvatel podlicence" (Jansa a Otevřel, 2011, s. 262).

Přeložené smlouvy do češtiny obsahovaly termíny *sublicence* a *podlicence*. Ačkoli jsou oba termíny srozumitelné, vzhledem k zavedenému termínu v NOZ se přikláním k používání termínu *podlicence*.

5.3.2 Problematické termíny smluv EULA z hlediska překladu do češtiny

Transferable/Non-transferable

Další výrazy, které specifikují druh poskytnuté licence, jsou termíny *transferable* a *non-transferable*. BLD (2004, s. 1538) definuje termín *transferable* jako „capable of being transferred, together with all the rights of the original holder." *Transfer* je přitom dle BLD (2004, s. 1535) definován jako „any mode of disposing of or parting with an asset or an interest in an asset including a gift, the payment of money, release, lease, or creation of a lien or other encumberance."

Překlad těchto termínů považuji za problematický. V přeložených smlouvách se vyskytovaly překladové protějšky *přenositelná a nepřenositelná licence* (s

výjimkou pouze jedné smlouvy, kde byl termín *non-transferable license* přeložen jako *nepřevoditelná licence*). V souvislosti s přenositelností softwarových licencí se však jak v originálních českých smlouvách, tak i na internetu, hovoří o přenosu licence z jednoho zařízení na jiné, např. při přechodu ze starého počítače na nový, viz následující příklad.

(17) *Registrovaná instalace Produktu je nepřenositelná. Před přemístěním varianty CODEXIS® ACADEMIA nebo provedením změn na paměťovém nosiči, na který se váže registrace, je nutno provést odregistrování Produktu a po provedení příslušných změn Produkt znovu registrovat.*

V případě anglických termínů se však nejedná o přenos licence na jiné zařízení, nýbrž o převod práv a povinností vyplývajících ze smlouvy na jiného uživatele. O postoupení práv a povinností na třetí stranu se české originální smlouvy vyjadřují jako o *převodu*, a proto navrhuji překládat anglické termíny *transferable* a *non-transferable license* jako *převoditelná* a *nepřevoditelná licence*, neboť pod *nepřenositelnou licencí* si čeští zákazníci představí licenci, která je určena k instalaci pouze na jedno zařízení.

Strict liability

Termín *strict liability* se velmi často vyskytuje v ujednáních, která omezují odpovědnost. BLD (2004, s. 934) jej definuje jako „liability that does not depend on actual negligence or intent to harm, but that is based on the breach of an absolute duty to make something safe. Strict liability most often applies either to ultrahazardous activities or in products-liability cases" a jako možná synonymum uvádí termín *absolute liability*. Ačkoli se termíny *absolute* a *strict liability* užívají zástupně, existuje mezi nimi rozdíl. *Absolute liability* nepřipouští žádnou možnost pro zproštění odpovědnosti, ani v případě zásahu vyšší moci (Fletcher, 2008, s. 54).

Stejně tak je tomu v české právní úpravě, která rozlišuje termíny *objektivní* a *absolutní odpovědnost.* Dle Gerlocha (2009, s. 179) bývá *objektivní odpovědnost* též nazývána „odpovědnost za protiprávní stav, za výsledek." Jedná se o odpovědnost bez předpokladu zavinění. Nese ji tedy ten, kdo vzniklý protiprávní stav nezavinil. Subjekt může být odpovědnosti zproštěn, pokud prokáže, že škodlivému následku by nebyl schopen zabránit ani v případě vynaložení maximálního úsilí. *Absolutní odpovědnost*

naopak žádné výjimky neumožňuje a subjekt je odpovědný i při zásahu vyšší moci (Gerloch, 2009, s. 179).

Ačkoli jsou tyto analyzované dvojice termínů v angloamerickém a kontinentálním právním systému ekvivalentní, v přeložených smlouvách EULA jsem se setkala vedle výrazů *objektivní odpovědnost* a *absolutní odpovědnost* i s takovými překladovými protějšky, jako *přesně vymezená odpovědnost* a *přísná odpovědnost,* které jasně poukazují na překladatelovu nekompetentnost či nepozornost. Domnívám se, že nejvhodnější je překládat *strict liability* jako *objektivní odpovědnost* a *absolute liability* jako *absolutní odpovědnost.*

Warranty

Jednou z hlavních částí smluv EULA je ujednání týkající se záruk. BLD (2004, s. 1618) definuje termín *warranty* jako „an express or implied promise that something in furtherance of the contract is guaranteed by one of the contracting parties; esp., a seller's promise that the thing being sold is as represented or promised." Anglickému termínu *warranty* odpovídá český právní termín *záruka*, který je definován jako „záruční odpovědnost za vady, kdy prodávající (zhotovitel apod.) odpovídá za vady, které se vyskytnou v záruční době. Smysl záruky spočívá v tom, že odpovědný subjekt garantuje, že si věc uchová vlastnosti dohodnuté nebo vlastnosti obvyklé" (Hendrych, 2009, s. 1365).

Z definice anglického termínu vyplývá, že angloamerické právo rozlišuje dva typy záruk. Jedná se o *implied* a *express warranty*. BLD (2004, s. 770) definuje termín *implied* jako „not directly expressed; recognized by law as existing inferentially." Jedná se tedy o záruky, které jsou závazné, aniž by byly ve smlouvách výslovně uvedeny. Takové záruky upravuje jednotný obchodní zákoník Spojených států (Uniform Commercial Code). Patří mezi ně *warranty of merchantability* a *warranty of fitness for a particular purpose, warranty of title* a *warranty against infringement.*

Ve smlouvách, které jsem analyzovala, se pro termín *implied warranty* vyskytovaly následující překladové protějšky: *nepřímá, předpokládaná, mlčky předpokládaná, implikovaná záruka.* Kromě první možnosti, která nevystihuje podstatu termínu, považuji ostatní alternativy za vhodné. Protože však kontinentální právní systém tento typ záruky neupravuje, navrhuji termín *implied warranty* překládat co nejexplicitněji jako *mlčky předpokládaná záruka*. *Express warranty* pak navrhuji překládat jednoduše jako *výslovná/výslovně uvedená záruka*.

Jednotný obchodní zákoník Spojených států (Uniform Commercial Code) upravuje v části 2 oblast kupních smluv[12]. Právě zde se nachází právní úprava několika předpokládaných záruk, které se uplatňují v kupních (a rovněž licenčních) smlouvách. Prodávající (v případě licenčních smluv poskytovatel) může tyto záruky vyloučit, uvede-li tak v ujednání *Disclaimer of Warranties*.

Příklad (18) uvádí ujednání *Diclaimer of Warranties* jedné z analyzovaných smluv EULA. Příklad ilustruje užití anglických právních termínů, jejichž překlad do češtiny může být problematický. Těmto termínům, které jsou pro přehlednost zvýrazněny, se práce věnuje v následující části.

(18) *DISCLAIMER OF WARRANTIES. TO THE MAXIMUM EXTENT PERMITTED BY APPLICABLE LAW, HP AND ITS SUPPLIERS PROVIDE THE SOFTWARE PRODUCT "**AS IS**" AND WITH ALL FAULTS, AND HEREBY DISCLAIM ALL OTHER WARRANTIES, DUTIES AND CONDITIONS, EITHER EXPRESS, IMPLIED, OR STATUTORY, INCLUDING, BUT NOT LIMITED TO, WARRANTIES: (i) **OF TITLE** AND **NON-INFRINGEMENT**; (ii) **OF MERCHANTABILITY**; (iii) **OF FITNESS FOR A PARTICULAR PURPOSE**; (iv) THAT THE SOFTWARE PRODUCT WILL FUNCTION WITH NON-HP SUPPLIES OR ACCESSORIES; AND (iv) OF LACK OF VIRUSES ALL WITH REGARD TO THE SOFTWARE PRODUCT.*

Warranty of Title

Jako první zmiňuje jednotný obchodní zákoník v § 2-312 záruku s názvem *warranty of title*. Prodávající touto zárukou zaručuje, že je vlastníkem prodávaného zboží a má tak právo zboží prodávat. Převod vlastnického práva na kupujícího je zákonné a zboží není zatíženo žádnými závazky a břemeny, o kterých kupující v čase koupě neví. Z jednotného obchodního zákoníku vychází rovněž definice BLD termínu *warranty of title*, která zní: „a warranty that the seller or assignor of property has title to that property, that the transfer is rightful, and that there are no liens or other encumberances beyond those that the buyer or assignee is aware of at the time of contracting" (2004, s. 1620). Ačkoli se výše uvedené informace týkají především kupních smluv, záruky

[12] Viz http://www.law.cornell.edu/ucc/2/article2.

jsou aplikovatelné rovněž na licenční smlouvy, kde zaručují, že poskytovatel má právo předmět duševního vlastnictví licencovat, a že předmět není zatížen žádnými nároky třetích stran.

Pro překlad termínu *warranty of title* je důležité porozumět samotnému termínu *title*, který je dle BLD (2004, s. 1522) definován jako „the union of all elememts (as ownership, posession and custody) constituting the legal right to control and dispose of property; the legal link between a person who owns property and the property itself.“ Do češtiny jej můžeme překládat jako *vlastnické právo*, kterým se v českém právním řádu rozumí „věcné právo, které poskytuje nejširší možnost právního panství nad věcí“ (Madar, 1999, s. 1584–1585).

České překlady smluv EULA většinou uváděly termíny *zákonný nárok* či *vlastnické právo,* které považuji za vhodné překladové ekvivalenty. Narazila jsem však i na takové překladové protějšky, které anglickému termínu *title* svým významem vůbec neodpovídaly. Takový případ lze najít v českém překladu vybraného vzorku smlouvy EULA (viz 7.3), ve kterém je *title* přeložen jako *název*. Překladatel pravděpodobně nerozpoznal, že se jedná o zavedený právní termín, který má v právu zcela jiný význam než v běžném jazyce. Chromá (1995, s. 305) uvádí pod heslem *title* překladové protějšky *zákonný nárok* a *právní titul.* Termín *warranty of title* lze tedy do češtiny překládat jako *záruka zákonného nároku*, *záruka právního titulu*, popř. *záruka vlastnického nároku.*

Warranty Against Infringement

Druhá záruka, kterou jednotný obchodní zákoník v § 2-312 uvádí, je *warranty against infringement.* Tato záruka úzce souvisí s autorským právem a ve smlouvách EULA se nejčastěji vyskytuje pod názvem *warranty of non-infringement*. BLD (2004, s. 1620) ji definuje jako: „a merchant’s warranty that the goods being sold or licensed do not violate any patent, copyright, trademark, or other intellectual-property claim.“ Jedná se tedy o slib, že užíváním zboží či licencovaného předmětu nedochází k porušení práv duševního vlastnictví třetích osob. Tato záruka je poměrně přísná, neboť se nejedná o něco, co může prodávající (popř. poskytovatel) fakticky zaručit (Klotz, 2008, s. 193).

V analyzovaném vzorku se nejčastěji vyskytuje překlad *neporušení práv*. V české právní úpravě však žádnou podobnou záruku nenalezneme, a protože se termín *non-infringememt* vyskytuje bez širšího kontextu ve výčtu ostatních záruk, které poskytovatel odmítá, překlad by měl být co nejvíce explicitní a tím srozumitelný pro

české uživatele. Za nejvhodnější variantu tedy považuji překladový protějšek *neporušení práv duševního vlastnictví třetích osob*.

Warranty of Merchantability

Další z předpokládaných záruk, kterou uvádí jednotný obchodní zákoník Spojených států, je *warranty of merchantability*. BLD (2004, s. 1619) tento termín definuje jako „a warranty that the property is fit for the ordinary purposes for which it is used." Jedná se tedy o záruku, že zakoupený produkt je způsobilý pro použití ke svému obvyklému účelu. V analyzovaném vzorku smluv byl termín *merchantability* překládán doslovně jako *obchodovatelnost*. V české právní praxi se však s pojmem *obchodovatelnost* setkáme zejména v souvislosti s cennými papíry. Obchodovatelné cenné papíry jsou takové cenné papíry, s nimiž lze obchodovat na veřejném trhu (Hanák, 2001)[13]. Je tedy patrné, že užití termínu *obchodovatelnost* v tomto kontextu neodpovídá významu v angličtině.

NOZ uvádí v § 2113 termín *záruka za jakost* a definuje jej jako záruku, kterou se prodávající zavazuje, že věc bude po určitou dobu způsobilá k použití pro obvyklý účel nebo že si zachová obvyklé vlastnosti. Doporučuji proto termín *warranty of merchantability* překládat jako *záruka za jakost*.

Warranty of Fitness for a Particular Purpose

Zatímco prostřednictvím *warranty of merchantability* prodávající zaručuje, že zboží bude způsobilé k použití pro svůj obvyklý účel, *warranty of fitness for a particular purpose* se týká vhodnosti zboží pro konkrétní účel. Tato předpokládaná záruka se uplatňuje v případě, kdy prodávající ví, že kupující má úmysl předmět koupě užívat k nějakému specifickému účelu. Záruka se může vztahovat nejen na hmotné předměty, ale i na předměty duševního vlastnictví, a proto se nachází rovněž v licenčních smlouvách. BLD (2004, s. 1619) definuje termín *implied warranty of fitness for a particular purpose* jako „a warranty – implied by law if the seller has reason to know of the buyer's special purposes for the property – that the property is suitable for those purposes."

Ve smlouvách EULA se tato záruka vyskytuje jako *warranty of fitness for a particular purpose* nebo pouze zkráceně – *warranty of fitness.* Jelikož české právo

[13] epravo.cz. *Cenné papíry*. [cit. 18. 4. 2018].

takovou záruku nedefinuje, domnívám se, že je potřeba zvolit takový překladový protějšek, který bude význam záruky explicitně vystihovat. Ve smlouvách psaných v češtině se vyskytují překladové protějšky *vhodnost pro konkrétní účel, vhodnost pro specifický účel, způsobilost ke zvláštním účelům,* které lze považovat za odpovídající ekvivalenty. Pokud se však v anglické smlouvě vyskytne zkrácený termín *warranty of fitness*, do češtiny navrhuji překládat vždy celý anglický termín v nezkrácené podobě.

As-is Warranty

Je obecným předpokladem, že prodávající předá kupujícímu takové zboží, které nebude vykazovat žádné vady.[14] Předmětem závazkových vztahů jsou však často předměty, jejichž nedostatky mohou být zprvu skryté. K těmto účelům slouží záruka, která prodávajícího povinnosti dodat bezvadné zboží zbaví. Příklad (19) uvádí větu, která obvykle ujednání *Disclaimer of Warranties* uvádí. BLD (2004, s. 1618) definuje termín *as-is warranty* jako „warranty that goods are sold with all existing faults." NOZ v § 1918 stanoví, že přenechá-li se věc jak stojí a leží (úhrnkem), jdou její vady k tíži nabyvatele.

Tomášek (2003, s. 52) zmiňuje v souvislosti s právní terminologií rovněž jazykové šablony, tedy víceslovné konstrukce, jejichž užití se v průběhu času ustálilo. Ve smlouvách EULA se termín *as is* vyskytuje vždy ve stejné větě, která se v jednotlivých smlouvách mění pouze minimálně, viz příklad (19).

(19) *THE SOFTWARE IS PROVIDED "**AS IS**" WITH ALL FAULTS.*

Lze tedy říci, že se jedná o jazykovou šablonu. Do češtiny je tato šablona nejčastěji překládána jako *Software je poskytován "tak jak je" se všemi vadami.* Ve vzorku se vyskytovaly i jiné překladové protějšky, jako např. *tak, jak leží a běží; ve stavu, jak stojí a běží,* které jsou rovněž srozumitelné. Vzhledem k zavedenému termínu v NOZ však doporučuji překládat do češtiny termín *as is* jako *jak stojí a leží.*

[14] Viz také § 2161 NOZ.

Fault

Při překladu je nutné dbát na kontext převáděné jednotky textu. Termín *fault* se ve smlouvách EULA vyskytuje ve dvou odlišných smyslech. První z nich je možné vidět na příkladě (19) u analýzy termínu *as-is warranty*. Druhý uvádí příklad (20):

(20) *THESE LIMITATIONS APPLY EVEN IN THE EVENT OF **FAULT**, TORT, NEGLIGENCE, MISREPRESENTATION, OR STRICT OR PRODUCT LIABILITY.*

Překladatel by se mohl nechat zmást a přeložit termín jako *vada* po vzoru věty z příkladu (19). V kontextu věty uvedené v příkladě (20) má však termín jiný význam, který BLD (2004, s. 641) definuje jako „an error or defect of judgement or of conduct; any deviation from prudence or duty resulting from inattention, incapacity, perversity, bad faith or mismanagement." Uvádí rovněž definici termínu *contractual fault*: „fault resulting from the intentional or negligent failure to perform an enforceable obligation in a contract." Nejedná se tedy o vadu na věci, ale o vadné plnění smlouvy některé ze smluvních stran.

Slovník českého práva (Madar, 1999, s. 1724) uvádí termín *zavinění*, které je „společným označením pro úmysl a nedbalost v trestním právu. Ve stejném smyslu se užívá tohoto termínu i v jiných právních odvětvích, např. v občanském právu, jde-li o odpovědnost za způsobenou škodu." V občanském právu jde v souvislosti s termínem *zavinění* „jednak o úmyslné jednání, kde je třeba rozlišovat mezi úmyslem přímým (jednající věděl, že škodu způsobí a chtěl ji způsobit) a úmyslem nepřímým (jednající věděl, že škodu může způsobit a byl s tímto důsledkem srozuměn), jednak o nedbalostní jednání" (Hendrych, 2009, s. 1384). Český termín *zavinění* svou definicí odpovídá anglickému termínu *fault*, neboť oba označují porušení smluvní povinnosti, a to ať už úmyslně či z nedbalosti.

V analyzovaném vzorku smluv se vyskytovaly překladové protějšky *vada, chyba* a *přestupek*, které však mají zcela jiný právní význam. S termínem *zavinění* jsem se v přeložených smlouvách EULA nesetkala ani jednou, ačkoli je termínu *fault* významově nejbližší.

Tort

V ujednání *Limitation of Liability* se ve stejném kontextu jako termín *fault* vyskytuje rovněž termín *tort*. BLD (2004, s. 1526) uvádí u hesla *tort* dvě definice: „a civil wrong, other than breach of contract, for which a remedy may be obtained, usu. in the form of damages; a breach of a duty that the law imposes on persons who stand in a particular relation to one another" a „the branch of law dealing with such wrongs."

Jedná se tedy rovněž o samostatné odvětví angloamerického práva (*Law of Torts*), které vzniklo ve Spojeném království kolem roku 1860. Termín pochází z latinského „*tortus*" tedy „zkřivený", a v běžném jazyce se dříve užíval jako synonymum ke slovům špatnost, zlo. V dnešní době se termín užívá výhradně v oblasti práva, kde však postrádá přesné a všeobecně akceptované vymezení. Zjednodušeně se jedná o seznam protiprávních konání, které poškozeného opravňují zahájit občanskoprávní řízení (Strong a Williams, 2011, s. 4–5).

V kontinentálním právním systému shodný institut chybí. Ekvivalence lze však dosáhnout užitím termínu *delikt*. Slovník českého práva člení *delikty* na veřejnoprávní a soukromoprávní. Zatímco v oblasti veřejnoprávní jsou to určité trestné činy, v oblasti soukromoprávní se jedná o taková jednání, která zapříčiní majetkovou škodu či jinou újmu fyzické nebo právnické osobě (Madar, 1999, s. 275–276). Jak uvádí Valdhans (2012, s. 18–19), termíny *tort* a *delikt* mají i přes odlišný původ společný základní prvek. Spojuje je porušení povinnosti stanovené objektivním právem, nikoli smlouvou.

Ve smlouvách EULA je termín *tort* překládán termíny *přečin* a *trestný čin*, které však spadají do oblasti veřejného práva[15]. Dále je možno setkat se s výrazy *porušení práva* a *porušení zákonné povinnosti,* které považuji za adekvátní překladové protějšky. Na základě výše uvedeného však za nejvhodnější variantu považuji termín *delikt*[16] (popř. *občanskoprávní delikt, civilní delikt*).

[15] Viz § 14 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.
[16] NOZ zmiňuje závazky z deliktu v § 2894 a následujících.

6 ZÁVĚR

Jak již bylo zmíněno v úvodu práce, masový rozvoj informačních technologií, a to zejména jejich programové (softwarové) výbavy, s sebou přináší nová rizika a nové možnosti zneužití. Tuto oblast ošetřuje zvláštní právní institut – licence. Licenční smlouva je smluvní typ, na jehož základě je poskytováno oprávnění k výkonu práv duševního vlastnictví. Oblast rizik sdílení a šíření softwaru neoprávněnými uživateli ošetřuje licenční smlouva s koncovým uživatelem.

Zatímco trh s počítačovým softwarem je globální, právní systémy jednotlivých států se stále liší. Z důvodu existence rozdílných právních i jazykových systémů se při překladu těchto smluv překladatelé setkávají se specifickými problémy. Ve svojí práci jsem se proto zaměřila na kontrastivní analýzu licenční smlouvy s koncovým uživatelem (EULA) s cílem nabídnout vhodné překladatelské ekvivalenty.

Po úvodu se práce ve druhé kapitole zabývala charakteristikou anglo-amerického a kontinentálního právního systému se zvláštním přihlédnutím k problematice autorského práva. Následovala třetí kapitola, která se věnovala hlavním charakteristikám anglického právního jazyka na rovině lexikální, syntaktické, textové a pragmatické. Čtvrtá kapitola poskytla podrobnější uvedení do problematiky licenčních smluv se zaměřením na specifika smlouvy EULA a následně se věnovala porovnání její povahy z hlediska struktury a obsahu.

Hlavní částí práce byla kapitola pátá, která se zabývala analýzou terminologie smluv EULA. K tomuto účelu byl shromážděn vzorek 12 anglicky psaných smluv a jejich 12 českých překladů. Ze vzorku byly vybrány jednotlivé termíny. Pátá kapitola byla rozdělena do dvou částí. První část jsem se věnovala analýze termínů, které typické pro smlouvy EULA. K zajímavějším výsledkům jsem dospěla ve druhé části, která se věnuje problematickým termínům smluv EULA z hlediska překladu do češtiny. Zaměřila jsem takové termíny, které, ačkoli nejsou typické výhradně pro smlouvy EULA, bylo v nich nalezeno největší množství překladatelských chyb. K anglickým termínům, vybraným ze vzorku, a k jejich českým překladům, jsem vždy uvedla relevantní právní definice a následně hledala významové a obsahové shody. V případech, kdy české překlady svým významem neodpovídaly anglickým právním termínům, jsem navrhla vhodnější překladový ekvivalent. Tyto návrhy mohou být vodítkem pro překladatele smluv EULA, kteří se při překladu setkají s totožnými či obdobnými obtížemi.

V příloze je uvedena jedna originální smlouva EULA v anglickém jazyce, její oficiální český překlad a můj vlastní překlad do českého jazyka, doplněný komentářem. Všechny ostatní analyzované vzorky smluv EULA jsou pro velký rozsah dostupné na samostatném CD. Součástí přílohy je rovněž kolokační glosář, sestavený z analyzovaných anglických termínů a jejich obvyklých kolokací.

7 PŘÍLOHY

7.1 Kolokační glosář

LICENSE

- - agreement, - terms, - restrictions, - fee, - version
- software -, product -, sub-
- (non)transferable -, (non)exclusive -, (ir)revocable -, personal -, public -, commercial -, valid -, limited -,
- to grant -, to receive -,
- scope of -, grant of -, termination of -,

LICENSOR

- - rights,
- third party -,
- to hold - harmless, to belong to -,
- consent of -, property of -, notice from -,

LICENSEE

- -'s violation, -'s use , -'s rights , -'s compliance
- commercial -,
- to warrant to -, to grant -, to defend -, to indemnify -, to reimburse -,
- breach by -, notice by -, fault of -, negligence of -, use by -, failure by -,

USER

- - name, - guide, - interface, - account, - documentation,
- end -, business -, (un)authorized -, single -, multi -, product -,
- to enable - to, to grant -,

END USER

- - license agreement,
- government -, restricted -,

AGREEMENT

- license -, software license -, end user license -,
- enforceable -, entire -, separate -, discrete -, valid -,
- to enforce -, to enter into -, to modify -, to terminate -,
- compliance with -, term of -, terms of -, provisions of -, termination of -, rights and obligations under -,

SOFTWARE

- - product, - license, - upgrades, - updates, - applications, - components,
- enterprise -, commercial -, perpetual -, open source -, mobile application -, third party -,
- to copy -, to sell -, to destroy -, to (un)install -, to distribute -, to transfer -, to download -,
- use of -, version of -, functionality of -,

LICENSE FEE

- - terms,
- membership -, subscription -,
- applicable -, additional -, annual -, agreed -, payable -, total -,
- to charge -, to pay -, to refund -,
- payment of -,

SUBLICENCE

- right of -, right to -, without right to -,

LIABILITY

- - claim,
- entire -, total -, strict -, limited -, product -, potential -, maximum aggregate -,
- to limit -, to disclaim -, to exclude -, to have no -,
- limitation of -, disclaimer of -, exclusion of -, theory of -,

WARRANTY

- - period, - disclaimer, - claim, - rights,
- - of non-infringement, - of merchantability, - of title, - of quiet enjoyment, - of fitness for a particular purpose,
- limited -, express -, implied -,
- to limit -, to disclaim -,
- breach of -, disclaimer of -, exclusion of -,

INFRINGEMENT

- - of copyright, - of intellectual property rights, - of third party rights,
- non-,

7.2 EULA – vzor originální smlouvy v AJ

END USER LICENSE AGREEMENT

THE SOFTWARE ACCOMPANYING THIS END USER LICENSE AGREEMENT (THE "SOFTWARE") IS LICENSED TO YOU ONLY ON THE CONDITION THAT YOU ACCEPT ALL OF THE TERMS IN THIS END USER LICENSE AGREEMENT. PLEASE READ THE TERMS CAREFULLY. BY CLICKING ON THE "YES" BUTTON YOU ACKNOWLEDGE THAT YOU HAVE READ THIS AGREEMENT, UNDERSTAND IT AND AGREE TO BE BOUND BY ITS TERMS AND CONDITIONS. IF YOU DO NOT AGREE TO THESE TERMS, YOU WILL NOT RECEIVE A LICENSE TO THE SOFTWARE, AND YOU SHOULD CLICK ON THE "NO" BUTTON TO DISCONTINUE THE INSTALLATION PROCESS. ANY USE OF THE SOFTWARE WILL CONSTITUTE YOUR AGREEMENT TO BE BOUND BY THE TERMS SET FORTH BELOW. THIS END USER LICENSE AGREEMENT IS A BINDING AGREEMENT BETWEEN YOU AND BROADCOM CORPORATION ("BROADCOM").

As used in this End User License Agreement, "you" and "your" refers to the individual or entity that wishes to use the Software.

1. **License**. Subject to the terms of this Agreement, you are hereby granted a personal, non-sublicensable, non-exclusive license to use a single copy of the Software in object code on a single computer or device for so long as this Agreement is in effect. The Software is licensed, not sold. The Software shall be deemed accepted on downloading and/or installation. This license automatically terminates if you violate any of the terms of this Agreement. You may transfer the Software only in connection with the transfer of the computer or device upon which it is installed, provided the transferee agrees to the terms of this Agreement.

2. **Restrictions**. Broadcom and/or its suppliers retain all right, title and interest in and to the Software, and any rights not expressly granted to you herein are reserved by Broadcom and its suppliers. You may not copy (except to make a single back-up copy for your internal purposes), distribute, rent, lease, loan, modify or create derivative works, adapt, translate, perform, display, sublicense or transfer the Software. You may

not reverse engineer, disassemble or decompile the Software except to the extent that this restriction is expressly prohibited by applicable law. You may not remove or modify any markings or any notice of Broadcom's proprietary rights. Any unauthorized modifications, derivative works, translations, or any other intellectual property, created directly or indirectly using or referring to the Software, or components thereof, or enhancements of the Software, shall belong exclusively to Broadcom or its suppliers, as appropriate, and you hereby assign and shall assign any and all rights in them (including without limitation moral rights) to Broadcom or its supplier(s), as appropriate. You hereby agree to promptly enter into any further documentation required by Broadcom or its supplier(s) in its/their sole discretion to legally or commercially effect such assignment. You hereby expressly waive any rights you may obtain inconsistent with the foregoing through application of the law of any other country or otherwise. The Software may contain license management software that restricts your use of the Software.

3. **No Warranty**. THE SOFTWARE IS PROVIDED "AS IS" AND WITHOUT ANY WARRANTY OR CONDITION, EXPRESS, IMPLIED OR STATUTORY, AND BROADCOM AND ITS SUPPLIERS DISCLAIM ANY IMPLIED WARRANTIES OF TITLE, NON-INFRINGEMENT, MERCHANTABILITY AND FITNESS FOR A PARTICULAR PURPOSE. Without limiting the foregoing, neither Broadcom nor its suppliers ensure continuous, error-free, secure or virus-free operation of the Software. Some jurisdictions do not allow the disclaimer of implied warranties, so the foregoing disclaimer may not apply to you. This warranty gives you specific legal rights and you may also have other legal rights under applicable law.

4. **Limitation of Liability**. IN NO EVENT SHALL BROADCOM OR ITS SUPPLIERS BE LIABLE FOR ANY LOST PROFITS OR OTHER CONSEQUENTIAL, INCIDENTAL OR SPECIAL DAMAGES (HOWEVER ARISING, INCLUDING NEGLIGENCE) IN CONNECTION WITH THE SOFTWARE OR THIS AGREEMENT. In no event shall Broadcom's or its suppliers' liability for the Software, regardless of the form of action, exceed $250.

5. **No Maintenance or Support**. Broadcom is not obligated to provide updates, enhancements or maintenance, technical or other support for the Software.

6. **Export**. You may not export or re-export the Software except in full compliance with all applicable international and national laws and regulations.

7. **Termination**. Broadcom has the right to terminate your right to use the Software if (i) you breach any of the terms of this End User License Agreement; or (ii) you are forced to file any petition or action for relief under any bankruptcy, reorganization, insolvency, or moratorium, or any other law or laws for the relief of, or relating to, debtors unless such petition shall be dismissed or vacated within sixty (60) days of the date thereof.

8. **General**. The Software is a "commercial item." This Agreement is governed and interpreted in accordance with the laws of the State of California, U.S.A. without giving effect to its conflict of laws provisions. Both parties submit to jurisdiction in California and further agree that any cause of action arising under this Agreement shall be exclusively brought in a state or federal court located in Orange County, California. The UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods is expressly disclaimed. If any provision of this Agreement is invalid, the validity of the remaining provisions of this Agreement shall not be affected. No failure to enforce any provision of this Agreement by a party shall be construed as a waiver of that party's rights unless otherwise detailed in writing. This Agreement is the entire and exclusive agreement, and supersedes all prior agreements (whether written or oral) and other communications, between Broadcom and/or its suppliers' and you with respect to the Software. This Agreement may only be changed by a writing signed by both parties. In the event this Agreement is translated into any language other than English, the English language version shall govern its interpretation based on a "plain English interpretation."

9. **Copyright © 2001 - 2009 BROADCOM CORPORATION All rights reserved.**
Warning: This computer program is protected by copyright law and international treaties. Unauthorized reproduction or distribution of this program, or any portion of it, may result in severe civil and criminal penalties, and will be prosecuted to the maximum extent possible under the law.

7.3 EULA – oficiální český překlad smlouvy z AJ

LICENČNÍ SMLOUVA S KONCOVÝM UŽIVATELEM

SOFTWARE DOPROVÁZEJÍCÍ TUTO LICENČNÍ SMLOUVU S KONCOVÝM UŽIVATELEM (DÁLE JEN SOFTWARE) JE LICENCOVÁN POUZE ZA PŘEDPOKLADU, ŽE SOUHLASÍTE SE VŠEMI PODMÍNKAMI TÉTO LICENČNÍ SMLOUVY S KONCOVÝM UŽIVATELEM. PEČLIVĚ SI PŘEČTĚTE PODMÍNKY. KLEPNUTÍM NA TLAČÍTKO ANO POTVRZUJETE, ŽE JSTE SI TUTO SMLOUVU PŘEČETLI, ROZUMÍTE JÍ A SOUHLASÍTE S JEJÍMI PODMÍNKAMI. POKUD S UVEDENÝMI PODMÍNKAMI NESOUHLASÍTE, NEBUDE VÁM POSKYTNUTA LICENCE NA SOFTWARE A KLEPNUTÍM NA TLAČÍTKO NE BYSTE MĚLI UKONČIT PROCES INSTALACE. JAKÉKOLI POUŽITÍ SOFTWARU PŘEDSTAVUJE VÁŠ SOUHLAS S DODRŽOVÁNÍM DÁLE UVEDENÝCH PODMÍNEK. TATO LICENČNÍ SMLOUVA S KONCOVÝM UŽIVATELEM PŘEDSTAVUJE ZÁVAZNOU SMLOUVU MEZI VÁMI A SPOLEČNOSTÍ BROADCOM (DÁLE JEN BROADCOM).

Výrazy „vy," „vás" a „vámi" používané v této licenční smlouvě s koncovým uživatelem odkazují na jednotlivce nebo právnické osoby, které chtějí tento software používat.

1. **Licence**. V rámci podmínek této smlouvy je vám tímto udělena osobní, nedělitelná, nevýhradní licence na používání jedné kopie softwaru v objektovém kódu v jednom počítači nebo zařízení po dobu trvání této smlouvy. Na software je poskytována licence, neprodává se. Software bude považován za přijatý při stažení nebo instalaci. Tato licence je automaticky ukončena, pokud porušíte jakékoli podmínky této smlouvy. Software je možné převádět pouze v souvislosti s výměnou počítače nebo zařízení, v němž je nainstalován, za předpokladu, že tento přenos odpovídá podmínkám smlouvy.

2. **Omezení**. Společnost Broadcom a její dodavatelé si uchovávají veškerá práva, tituly a zájem týkající se softwaru a jakákoli práva, která vám zde nejsou výslovně udělena, si společnost Broadcom a její dodavatelé vyhrazují. Nemáte povoleno software kopírovat (s výjimkou vytvoření jedné záložní kopie pro interní účely), distribuovat,

pronajímat, najímat, zapůjčovat nebo vytvářet odvozené práce, adaptovat, překládat provádět, zobrazovat, poskytovat dílčí licence nebo převádět. Není povoleno provádět změny sestavení softwaru, rozebírat jej nebo dekompilovat s výjimkou míry, do které je toto omezení výslovně zakázáno příslušným zákonem. Nelze odstraňovat ani měnit jakékoli znaky nebo oznámení vlastnických práv společnosti Broadcom. Jakékoli neoprávněné změny, odvozené práce, překlady nebo jiná duševní vlastnictví vytvořené přímo nebo nepřímo pomocí softwaru nebo s odkazem na něho nebo jakákoli vylepšení softwaru by měla patřit výhradně společnosti Broadcom nebo jejím dodavatelům a vy tímto udělujete nebo byste měli udělit jakákoli a veškerá práva z nich plynoucí (včetně, ale bez omezení na morální práva) společnosti Broadcom nebo jejím dodavatelům. Tímto souhlasíte, že včas předložíte jakoukoli další dokumentaci vyžadovanou společností Broadcom nebo jejími dodavateli podle výhradního uvážení právního nebo komerčního dopadu takovéhoto předložení. Tímto se výhradně zříkáte jakýchkoli práv, která můžete získat a která nejsou v souladu s výše uvedenými ustanoveními při uplatnění zákona jiné země nebo jiným způsobem. Tento software může obsahovat software pro správu licencí omezující vaše použití softwaru.

3. **Bez záruky**. SOFTWARE JE POSKYTOVÁN „TAK, JAK JE“ A BEZ JAKÉKOLI ZÁRUKY NEBO PODMÍNKY, VÝSLOVNÉ, PŘEDPOKLÁDANÉ NEBO STATUTÁRNÍ, A SPOLEČNOST BROADCOM A JEJÍ DODAVATELÉ SE ZŘÍKAJÍ JAKÝCHKOLI PŘEDPOKLÁDANÝCH ZÁRUK, POKUD JDE O NÁZEV, NENARUŠENÍ, OBCHODOVATELNOST A VHODNOST PRO URČITÝ ÚČEL. Bez omezení výše uvedených ustanovení společnost Broadcom ani její dodavatelé nezaručují nepřetržitý bezchybný provoz softwaru bez virů. Některé jurisdikce nepovolují zřeknutí se předpokládaných záruk, takže se na vás výše uvedené zřeknutí nemusí vztahovat. Tato záruka poskytuje speciální práva plynoucí ze zákona a v rámci příslušného zákona můžete mít také jiná práva.

4. **Omezení odpovědnosti**. SPOLEČNOST BROADCOM ANI JEJÍ DODAVATELÉ ZA ŽÁDNÝCH OKOLNOSTÍ NENESOU ZODPOVĚDNOST ZA ZTRÁTY ZISKU NEBO JINÉ NÁSLEDNÉ, NÁHODNÉ ČI SPECIÁLNÍ ŠKODY (VZNIKLÉ JAKÝMKOLI ZPŮSOBEM, VČETNĚ ZANEDBÁNÍ) V SOUVISLOSTI SE SOFTWAREM NEBO TOUTO SMLOUVOU. Za žádných okolností nesmí

zodpovědnost společnosti Broadcom nebo jejích dodavatelů za software, bez ohledu na formu akce, překročit částku 250 USD.

5. **Žádná údržba ani podpora**. Společnost Broadcom není povinna poskytovat aktualizace, vylepšení nebo údržbu, technickou ani jinou podporu softwaru.

6. **Export**. Software není povoleno exportovat ani opětovně vyvézt s výjimkou dodržení úplné shody s příslušnými mezinárodními a místními zákony a směrnicemi.

7. **Ukončení smlouvy**. Společnost Broadcom má právo ukončit váš nárok používat software, pokud (i) porušíte některou z podmínek této Licenční smlouvy s koncovým uživatelem nebo (ii) jste nuceni reagovat na žalobu nebo podniknout akci v rámci vypořádání se s bankrotem, reorganizací, insolventností nebo moratoriem nebo jakéhokoli jiného zákona či zákonů souvisejících s dlužníky, pokud takováto žaloba nebude zrušena nebo odvolána do šedesáti (60) dní od stanoveného data.

8. **Obecné**. Software je komerční položka. Tato smlouva se řídí a je interpretována v souladu se zákony státu Kalifornie, USA, bez vlivu na uvedené konflikty zákonů. Obě strany odpovídají jurisdikci státu Kalifornie a dále souhlasí, že jakákoli příčina akcí plynoucích z této smlouvy by měla být výlučně přenesena do státního nebo federálního soudního dvora v Kalifornském hrabství Orange. Konvence UN týkající se mezinárodního prodeje zboží je výslovně popřena. Pokud je jakékoli ustanovení této smlouvy neplatné, nemá to vliv na platnost zbývajících ustanovení této smlouvy. Žádné nedodržení jakéhokoli ustanovení této smlouvy některou ze stran nebude považováno za zřeknutí se práv této strany, pokud tak není písemně detailně uvedeno. Tato smlouva představuje celou a výhradní smlouvu a je nadřazena všem předchozím smlouvám (písemným či ústním) a jiné komunikaci mezi společností Broadcom a jejími dodavateli a vámi s ohledem na software. Tuto smlouvu lze změnit pouze písemně s podpisem obou stran. V případě překladu této smlouvy do jakéhokoli jiného jazyka než angličtiny se její interpretace řídí anglickou verzí na základě „prosté interpretace anglické verze.“

9. **Copyright © 2001 - 2006 BROADCOM CORPORATION Všechna práva vyhrazena. Upozornění:** Tento počítačový program je chráněn autorským zákonem

a mezinárodními úmluvami. Neoprávněná reprodukce nebo distribuce tohoto programu nebo jakékoli jeho části může mít za následek závažné občanské a trestní pokuty a bude soudně stíhána do maximální možné míry plynoucí ze zákona.

7.4 EULA – vlastní překlad originální smlouvy z AJ do ČJ

LICENČNÍ SMLOUVA S KONCOVÝM UŽIVATELEM

SOFTWARE, KTERÝ DOPROVÁZÍ TATO LICENČNÍ SMLOUVA S KONCOVÝM UŽIVATELM, VÁM BUDE POSKYTNUT POUZE ZA PŘEDPOKLADU, ŽE ODSOUHLASÍTE VŠECHNY NÍŽE UVEDENÉ SMLUVNÍ PODMÍNKY. PEČLIVĚ SI PROTO PODMÍNKY PROČTĚTE. KLIKNUTÍN NA TLAČÍTKO „ANO“ POTVRZUJETE, ŽE JSTE SI SMLOUVU PŘEČETLI, POROZUMĚLI JÍ A SOUHLASÍTE S TÍM, ŽE SE PRO VÁS JEJÍ PODMÍNKY STÁVAJÍ ZÁVAZNÉ. POKUD S UVEDENÝMI PODMÍNKAMI NESOUHLASÍTE, KLIKNUTÍM NA TLAČÍTKO „NE“ UKONČETE PROCES INSTALACE. LICENCE VÁM NEBUDE POSKYTNUTA. JAKÝMKOLI POUŽITÍM SOFTWARU VYJADŘUJETE SVŮJ SOUHLAS S TÍM, ŽE SE PRO VÁS SMLOUVA STÁVÁ ZÁVAZNOU. TATO LICENČNÍ SMOUVA S KONCOVÝM UŽIVATELEM JE ZÁVAZNÁ SMLOUVA MEZI VÁMI A SPOLEČNOSTÍ BROADCOM.

Označení „vy“, „vás“, „vám“, „vámi“ a „vaše“ používaná v této licenční smlouvě se vztahují k fyzickým nebo právnickým osobám, které mají záměr tento Software používat.

1. **Rozsah licence**. V souladu se zněním této smlouvy získáváte osobní a nevýhradní licenci bez možnosti udělení podlicence na používání jedné kopie tohoto Softwaru v objektovém kódu na jednom počítači či jiném zařízení, a to po dobu platnosti této smlouvy. K Softwaru je poskytnuta licence, nikoli další majetková práva. Zahájením užívání Softwaru je jeho stažení a/nebo instalace. Pokud porušíte kteroukoli ze smluvních podmínek, bude licence automaticky ukončena. Právo k užití Softwaru je možné převádět pouze v souvislosti s převodem vlastnického práva k počítači či jinému zařízení, na kterém je Software nainstalován, na jinou osobu, a pouze za předpokladu, že nabyvatel souhlasí se smluvními podmínkami této smlouvy.

2. **Omezení**. Broadcom a jeho dodavatelé si vyhrazují veškerá práva, nároky a podíly vztahující se k Softwaru, včetně veškerých práv, která vám nejsou výslovně udělena. Software nesmíte kopírovat (s výjimkou vytvoření jedné záložní kopie pro vlastní

účely), distribuovat, pronajímat, půjčovat, modifikovat či vytvářet jeho odvozené produkty, jakkoli upravovat, překládat, zpracovávat, zveřejňovat, převádět nebo poskytovat na základě podlicence. Software nesmíte zpětně dešifrovat, rozebírat či dekompilovat s výjimkou případů, kdy je toto omezení výslovně zakázáno platným právním předpisem. Nesmíte odstraňovat ani upravovat loga nebo jiná označení odkazující na vlastnická práva společnosti Broadcom. Společnost Broadcom a její dodavatelé si vyhrazují veškerá práva na neoprávněné modifikace, odvozené produkty, překlady nebo jiné předměty duševního vlastnictví, které byly vytvořeny přímo nebo nepřímo pomocí tohoto Softwaru, jeho součástí, vyšších vývojových verzí či aktualizací. Tímto společnosti Broadcom a jejím dodavatelům postupujete veškerá práva vztahující se k takovým předmětům (včetně osobnostních práv). Souhlasíte s tím, že neprodleně uzavřete všechny následné smlouvy vyžadované na základě vlastního uvážení společnosti Broadcom nebo jejích dodavatelů, které budou potřebné pro právní či obchodní uskutečnění takového postoupení. Vzdáváte se veškerých práv, která můžete získat na základě uplatnění práva jiného státu či jiným způsobem, i pokud jsou v rozporu s výše uvedenými podmínkami. Tento Software může obsahovat rovněž program omezující vaše používání Softwaru.

3. **Vyloučení záruk**. SOFTWARE JE POSKYTOVÁN „JAK STOJÍ A LEŽÍ“ A SPOLEČNOST BROADCOM A JEJÍ DODAVATELÉ NEPŘEBÍRAJÍ ŽÁDNÉ ZÁVAZKY A NEPOSKYTUJÍ ŽÁDNÉ ZÁRUKY, AŤ UŽ VÝSLOVNĚ UVEDENÉ, PŘEDPOKLÁDANÉ NEBO ZÁKONEM STANOVENÉ, VČETNĚ PŘEDPOKLÁDANÝCH ZÁRUK TÝKAJÍCÍCH SE TITULU VLASTNICKÉHO PRÁVA, NEPORUŠENÍ PRÁV DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ TŘETÍCH OSOB, JAKOSTI A VHODNOSTI PRO SPECIFICKÝ ÚČEL. Společnost Broadcom ani její dodavatelé dále nezaručují, že používání Softwaru bude stabilní, bezpečné, a že Software nebude napadán viry. Některé jurisdikce neumožňují vyloučení předpokládaných záruk, a proto se na vás výše uvedená vyloučení nemusí vztahovat. V rámci vašich místních zákonů můžete mít i jiná práva.

4. **Omezení odpovědnosti**. SPOLEČNOST BROADCOM ANI JEJÍ DODAVATELÉ NENESOU V SOUVISLOSTI S TOUTO SMLOUVOU A POUŽÍVÁNÍM SOFTWARU ŽÁDNOU ODPOVĚDNOST ZA UŠLÝ ZISK ANI ZA NÁSLEDNÉ, NEZAMÝŠLENÉ ČI JINÉ ŠKODY (VZNIKLÉ JAKÝMKOLI ZPŮSOBEM,

VČETNĚ Z NEDBALOSTI). V žádném případě nepřekročí odpovědnost společnosti Broadcom ani jejích dodavatelů částku 250 USD, a to bez ohledu na způsob uplatňování nároku.

5. **Technická a uživatelská podpora**. Společnost Broadcom nemá povinnost poskytovat aktualizace Softwaru, jeho vylepšení či technickou a uživatelskou podporu.

6. **Kontrola exportu**. Software smíte exportovat či reexportovat pouze za předpokladu plného dodržování mezinárodního práva a vnitrostátních právních předpisů.

7. **Zánik**. Společnost Broadcom má právo tuto smlouvu ukončit pokud (i) porušíte kteroukoli ze smluvních podmínek, nebo (ii) jste nuceni podat insolvenční návrh na základě právních předpisů o úpadku, reorganizaci, platební neschopnosti, moratoria, nebo jakéhokoli jiného zákona či zákonů upravujících úpadek dlužníka, pokud takový návrh nebude zamítnut nebo vzat zpět do šedesáti (60) dnů ode dne podání návrhu.

8. **Obecná ustanovení**. Tento Software je „komerční zboží“. Tato smlouva se řídí a je vykládána v souladu se zákony státu Kalifornie ve Spojených státech amerických, a to bez ohledu na kolizní normy. Smluvní strany sjednávají, že veškeré spory podléhají pravomoci soudů státu Kalifornie a souhlasí s tím, že jakýkoli nárok vyplývající z této smlouvy bude předložen před místní nebo federální soud v okrese Orange County ve státě Kalifornie. Tato Smlouva se neřídí Úmluvou OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží, jejíž aplikace se výslovně vylučuje. Pokud bude některé z ustanovení shledáno za neplatné, nebudou tím dotčeny ostatní ustanovení této smlouvy. Pokud se kterákoli strana vzdá práv z porušení jakéhokoli ustanovení této smlouvy, nebude to znamenat nebo se vykládat jako vzdání se veškerých práv vyplývajících z této smlouvy, nevyjádří-li tak daná smluvní strana písmeně. Tato smlouva představuje úplnou dohodu a nahrazuje veškeré předchozí ústní či písemné dohody v souvislosti se Softwarem mezi společností Broadcom, jejími dodavateli a vámi. Žádné změny této smlouvy nejsou platné, pokud nemají písemnou podobu opatřenou podpisy obou smluvních stran. V případě, že je tato smlouva přeložena do jakéhokoli jiného jazyka než angličtiny, se její interpretace řídí anglickou verzí na základě „prosté interpretace anglické verze“.

9. **Copyright © 2001 - 2006 BROADCOM CORPORATION. Všechna práva vyhrazena. Upozornění:** Tento počítačový program je chráněn autorským zákonem a mezinárodními úmluvami. Neoprávněné kopírování nebo šíření tohoto Softwaru nebo jeho částí může mít za následek závažné soukromoprávní a trestněprávní sankce, a bude stíháno v maximálním možném rozsahu.

7.5 Komentář k překladu

Z porovnání obou českých překladů, oficiálního a mého vlastního, je patrný poměrně velký zásah. Důvodem těchto úprav je fakt, že oficiální český překlad obsahuje nejen chybně použité překladové ekvivalenty problematických termínů, rovněž však mnoho neobratných větných formulací, které znemožňují správné porozumění textu. Ačkoli je tedy v mém vlastním překladu implementováno pouze několik překladových protějšků, které jsem navrhla prostřednictvím analýzy v páté kapitole práce, snažím se opravit i další nesprávně přeložené termíny a formulace, kterým se má práce nevěnovala.

V oficiálním českém překladu se objevuje i několik nesprávně přeložených termínů, pro které v českém právním řádu existují zavedené ekvivalenty. Jedná se zejména o termíny *liability*, který v právní oblasti znamená *odpovědnost*, nikoli *zodpovědnost,* což je výraz užívaný v běžném jazyce; český ekvivalent anglického termínu *negligence* je *nedbalost*, nikoli *zanedbání*; pro termín *lost profit* existuje v češtině přesný překladový protějšek *ušlý zisk*, nikoli *ztráta zisku; moral rights* nejsou v souvislosti s autorským právem *morální práva*, nýbrž *práva osobnostní* a *conflict of laws* překládáme do češtiny jako *kolizní normy*, nikoli jako *konflikty zákonů*, atp.

Chybně zvolené ekvivalenty a neobratné formulace vznikly dle mého názoru jako důsledek skutečnosti, že překladatel neměl o překládaném tématu potřebné znalosti. Ačkoli je v dnešní době pouze málo překladatelů, kteří mají kromě překladatelského i právnické vzdělání, domnívám se, že znalost překládané právní oblasti je pro kvalitní překlad natolik důležitá, že by se měl překladatel snažit do daného odvětví co nejvíce proniknout. Dle vlastní zkušenosti bych doporučila, aby si překladatel nejprve celý originální text přečetl a provedl si sám pro sebe jeho interpretaci. Termíny, které nezná, mu pomohou objasnit výkladové slovníky či konzultace s právníkem. Po interpretaci a následném přeložení textu je potřeba celý výsledný český text znovu přečíst a pokusit se odhadnout, zda bude vykládán stejně jako jeho anglický originál. Domnívám se, že i bez právního vzdělání musí překladatel při takové zpětné kontrole nutně odhalit alespoň některé ze svých chyb, neboť mu v textu nebudou dávat smysl.

V této souvislosti se nabízí úvaha, nakolik je kvalita právních překladů nárokována a především realizována v překladatelské a potažmo i v právní praxi. I když je vysoká odborná kvalita právních překladů bezesporu velmi důležitá pro

zadavatele i uživatele, k jejímu skutečnému posouzení odkazuje až následná právní praxe. Pokud v dané oblasti nedochází k častým soudním sporům, bývá nízká kvalita právního překladu tolerována, což dokazuje i má bakalářská práce.

8 SUMMARY

This Bachelor thesis aims to provide a contrastive analysis of End User License Agreements (EULA) in the Czech and English language. The main objective of the analysis is to identify translation difficulties based on frequent translation errors that occurred in a representative sample of EULAs (translated from English into Czech) and offer suitable solutions.

When translating legal documents, the differences in legal systems of the source and target culture must be taken into account. Therefore, the first chapter of the theoretical part focuses on the different legal systems, namely the Continental and Anglo-American, with special regard to copyright law. The next chapter of the theoretical part investigates the EULA as a unique text type and describes the language of legal documents with its specific features supported by examples taken from the analyzed EULAs. The theses proceeds by providing a more detailed introduction to license and license agreements, focusing on the specifics of EULA, and then describes its nature in terms of structure and content.

The main part of the thesis is the analysis of terminology found in chapter five. For this purpose a sample of 12 English EULAs (9 from the US and 3 from the UK) and their 12 Czech translations was collected. Firstly, the analysis focuses on terms which are typically encountered in software license agreements and which are nonproblematic with regard to translation. In the second part the analysis focuses on problematic terms. The translations into Czech of EULAs that were originally written in English revealed some frequently made mistakes as some of the legal terms were not adapted to the target culture. The analysis is based mainly on comparing relevant definitions mentioned either in relevant legislations or trusted law dictionaries. In cases where the Czech translations don‘t correspond to the English legal terms by definition, the analysis suggests more appropriate translation equivalents.

The practical part of the thesis also includes a sample EULA originally written in English and its official translation into Czech. The detected translation errors are corrected in my own translation. The corrections were based mainly on the analysis made in the previous part of the thesis. The analysis also contributed to the creation of a glossary compiled from the analyzed English terms and their common collocations. The rest of the analyzed samples is available on the attached CD.

9 BIBLIOGRAFIE

ADAMS, Kenneth A. 2007. *Making Sense of 'Shall'*. New York Law Journal. Oct. 18, 2007. Dostupné z: http://adamsdrafting.com/downloads/nylj-shall-101807.pdf

ADAMS, Kenneth A. 2014. *Banishing Shall from Business Contracts: Throwing the Baby Out with the Bathwater.* The Australian Corporate Lawyer, roč. 24, č. 3, s. 12–13.

ALCARAZ VARÓ, Enrique a Brian HUGHES. 2002. *Legal Translation Explained*. Manchester: St. Jerome Publishing.

ANDRUŠKO, Alena. 2016. *Internet, informační společnost a autorské právo*. Praha: Wolters Kluwer.

BAUMAN, Zygmunt. 2002. *Úvahy o postmoderní době*. Vyd. 2. Praha: Sociologické nakladatelství, Post (Sociologické nakladatelství).

BÁZLIK, Miroslav. 2007. *ART FOR ART'S SAKE? OR PECULIARITIES OF COORDINATION IN LEGAL ENGLISH*. Linguistica Pragensia, roč. 17, č. 2, s. 90-101.

BÁZLIK, Miroslav a Patrik AMBRUS. 2009. *Legal English and its Grammatical Structure*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s.

BHATIA, V. K. 1993. *Analysing genre: language use in professional settings*. New York: Longman.

BLACK, Henry Campbell, Joseph R. NOLAN a Jacqueline M. NOLAN-HALEY. 1993. *Blackův právnický slovník*. 6. vyd. Praha: Victoria Publishing.

BOGUSZAK, Jiří, Jiří ČAPEK a Aleš GERLOCH. 2002. *Teorie práva*. Praha: ASPI.

BUTT, Peter a Richard CASTLE. 2006. *Modern legal drafting: a guide to using clearer language*. 2nd ed. New York: Cambridge University Press.

CLASSEN, H. Ward. 2005. *A practical guide to software licensing for licensees and licensors: analyses and model forms*. Chicago: American Bar Association.

CRYSTAL, David a Darek DAVY. 1969. *Investigating English Style*. Harlow: Longman Inc.

FLETCHER, George P. 2008. *Tort liability for human rights abuses*. Portland: Hart Pub.

GERLOCH, Aleš. 2009. *Teorie práva*. 5. upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.

HARVÁNEK, Jaromír. 2004. *Teorie práva*. 2., opr. vyd. Brno: Masarykova univerzita.

HILTUNEN, Risto. 1990. *Chapters on Legal English. Aspects Past and Present of the Language of the Law.* Helsinki: Suomalainen Tiedeakatemia.

HRUŠKOVIČ, Ivan, Katarína KALESNÁ a Milan ŠTEFANOVIČ. 2002. *Svetové právne systémy*. 3. vyd. Bratislava: Univerzita Komenského.

CHROMÁ, Marta. 2014. *Právní překlad v teorii a praxi: nový občanský zákoník*. Vyd. 1. Praha: Karolinum.

CHROMÁ, Marta a KLABAL, Ondřej. 2015. *Kvalita právního překladu.* In: Jitka Zehnalová a kol. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. Univerzita Palackého v Olomouci. Dostupné z http://tifo.upol.cz/TQA_book.pdf

JANSA, Lukáš a Petr OTEVŘEL. 2014. Softwarové právo. 2. vyd. Brno: Computer Press.

JELÍNEK, Milan. 1996. Styl administrativně-právní. In: Jazyk a jeho užívání. Sborník k životnímu jubileu prof. O. Uličného. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy. s. 240–250.

KARLÍK, Petr, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ. 2002. Encyklopedický slovník češtiny. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.

KLOTZ, James M. 2008. *International sales agreement: an annotated drafting and negotiating guide*. 2nd ed. Austin: Wolters Kluwer.

KNAP, Karel. 1996. *Autorský zákon a předpisy související*. 5.vyd. Praha: Lindea.

KNAPP, Viktor. 1995. *Teorie práva*. Vyd. 1., 3. dot. Praha: C.H. Beck.

KNAPP, Viktor a Aleš GERLOCH. 2012. *Právní propedeutika.* 2. upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.

KNITTLOVÁ, Dagmar. 1990. *Funkční styly v angličtině a češtině*. 2. vyd. Olomouc: Filozofická fakulta.

KNITTLOVÁ, Dagmar a kolektiv. 2010. *Překlad a překládání*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta.

KUBŮ, Lubomír, Pavel HUNGR a Petr OSINA. 2007. *Teorie práva*. Praha: Linde.

MATTILA, Heikki E. S. 2012. *Legal Vocabulary*. In: TIERSMA, Peter Meijes a Lawrence SOLAN. *The Oxford handbook of language and law*. New York: Oxford University Press. s. 27-38.

MELLINKOFF, David. 1963. *The language of the law*. Eugene, Or.: Resource Publications.

NESS, Layne. 2016. *Free and Open Source Softwares*. [e-kniha]. White Word Publications. Dostupné z: http://ebooks.wtbooks.com/static/wtbooks/ebooks/9781283505154/9781283505154.pdf

OPPENHEIM, Charles. 2012. *The no-nonsense guide to legal issues in Web 2.0 and cloud computing*. London: Facet Pub.

STAPLETON, Laura Lee. 2002. *E-copyright law handbook*. New York: Aspen Law & Business.

STRONG, Stacie a Liz WILLIAMS. 2011. *Tort law: text, cases, and materials*. 2nd ed. New York: Oxford University Press.

ŠEBELOVÁ, Marie. 2006. *Autorské právo: zákon, komentáře, vzory a judikatura*. Brno: Computer Press.

ŠVESTKA, J., JEHLIČKA, O., ŠKÁROVÁ, M., SPÁČIL, J. a kol. 2006. *Občanský zákoník. Komentář.* 10. vydání. Praha: C. H. Beck.

TELEC, Ivo. 2015. *Právo duševního vlastnictví v informační společnosti*. Praha: Leges.

TELEC, Ivo a Pavel TŮMA. 2007. *Autorský zákon. Komentář.* 1. vyd. Praha: C. H. Beck.

TIERSMA, Peter M. 1999. *Legal Language*. Chicago and London: The University of Chicago Press.

TOMÁŠEK, Michal. 1992. *K vybraným problémům překladu právního jazyka*. In Acta Universitatis Carolinae: Philologica; Translatologica Pragensia 4, editoval Milan Hrala, 113–19. Praha: Karolinum.

TOMÁŠEK, Michal. 2003. *Překlad v právní praxi*. 2. dopl. vyd. Praha: Linde.

TROUT, Brett J. 2007. *Cyber law: a legal arsenal for online business*. New York: World Audience.

VALDHANS, Jiří. 2012. *Právní úprava mimosmluvních závazků s mezinárodním prvkem*. Praha: C.H. Beck.

Slovníky

GARNER, Bryan A. 2004. *Black's law dictionary*. 8th ed. St. Paul: Thomson/West.

HENDRYCH, Dušan. 2009. *Právnický slovník*. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck.

CHROMÁ, Marta. 1995. *Anglicko-český právnický slovník*. 1. vyd. Praha: Leda.

MADAR, Zdeněk. 1999. Slovník českého práva. Praha: Linde

Zákony

Copyright Law of the United States

Uniform Commercial Code

Zákon č. 586/1992 Sb. ze dne 20. listopadu 1992 o daních z příjmů

Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 7. dubna 2000 o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)

Zákon č. 40/2009 Sb. ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník

Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012 občanský zákoník

Internetové zdroje

BELŠÁN, Eduard. 2013. *Autorské právo z pohledu kontinentálního a angloamerického*. [online]. epravo.cz. [cit. 15. 9. 2017]. Dostupné z: http://www.epravo.cz/top/clanky/autorske-pravo-z-pohledu-kontinentalniho-a-angloamerickeho-91680.html

EUR-LEX. *Directive 2009/24/EC of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009 on the legal protection of computer programs*. [online]. EUR-Lex.europa.eu. ©1998-2018. [cit. 12. 10. 2017]. Dostupné z: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32009L0024

GOV.UK. *Copyright Acts and related laws*. [online]. Gov.uk. Government Digital Service: ©2018. [cit. 12. 10. 2017]. Dostupné z: https://www.gov.uk/government/publications/copyright-acts-and-related-laws

GPO.GOV. *The Electronic Signatures in Global and National Commerce Act*. [online]. Gpo.gov. U.S. GOVERNMENT PUBLISHING OFFICE: ©2018. [cit. 18. 3. 2018]. Dostupné z: https://www.gpo.gov/fdsys/pkg/PLAW-106publ229

HANÁK, Martin. 2001. *Cenné papíry*. [online]. epravo.cz. [cit. 18. 4. 2018]. Dostupné z: https://www.epravo.cz/top/clanky/cenne-papiry-1785.html

ŠVEJDA, Jan. *Koncový uživatel.* In: KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV) [online]. Praha: Národní knihovna ČR, 2003. [cit. 13. 3. 2018]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000001801&local_base=KTD

WIPO.INT. *Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works*. [online]. Wipo.int. World Intellectual Property Organization: ©2018. [cit. 12. 10. 2017]. Dostupné z: http://www.wipo.int/treaties/en/ip/berne/

WTO.ORG. *The TRIPS Agreement.* [online]. Wto.org. World Trade Organization: ©2018. [cit. 12. 10. 2017]. Dostupné z: https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/27-trips_01_e.htm

Zdroje českých smluv EULA

www.codexisacademia.cz

www.nikodemsoftware.cz

www.solitea.cz

www.stormware.cz

www.zoner.cz

Zdroje anglických smluv EULA

www.abbyy.com

www.apple.com

www.avecto.com

www.broadcom.com

www.cybsafe.com

www.doitprofiler.com

www.ea.com

www.hp.com

www.honda.co.uk

www.jagex.com

www.kodak.com

www.macpaw.cz

www.netiq.com

www.norton.com

www.seagate.com

www.sdltrados.com

www.sony.com

www.sophos.com

www.storagecraft.com

www.typography.com

www.valvesoftware.com

www.what-if-app.com